

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Munrodoara-Deva

In acest număr:

Proiectele atomiștilor sovietici

de V. Emelianov
(pag. 5-a)

Destinul unei generații

de Radu Cosașu
(pag. 7-a)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

PROMOȚIA 1960

Am citit în gazetă că zilele trecute la Moscova și la Vladivostok, la Leningrad și, mai departe, în Irkutsk au părăsit băncile universităților sovietice absolvenții (câte mii, câte zeci de mii?) alcătuind promoția anului 1960. Se știe că la sfârșit de an școlar Piața Roșie cunoaște o noapte unică, fiind invadată și stăpinită de tinerii care au terminat învățătura și care petrec pînă-n zori, sărbătorind un sfârșit și, mai ales, un început. E un fel de „noapte a regilor”, toată Moscova stă la picioarele generației care pășeste în viață. Dar e și un fel de metaforă această noapte, o metaforă ilustrând destinul tineretului sovietic cărui societatea socialistă îi oferă generos nu numai o noapte de stăpînire absolută a orașului ci o viață întreagă de stăpînire. Absolventul universității nu cunoaște șomajul colegului din lumea capitalistă, el este solicitat, de cum părăsește băncile institutului, să muncească în profesiunea aleasă. Inginerul nu va deveni șofer pe limuzina doamnei, medicul nu va spăla vasele la restaurant, filozoful nu se va așeza, în colț de stradă, să facă pantofii trecătorului.

Ce va fi, ce va săvîrși, ce va deveni promoția 1960 a fărăi unde se construiește comunismul? Unde o vom întîlni peste cîțiva ani? Reprezentanții ai promoției 1960 vor putea fi întîlniți, probabil, peste cîțiva ani, undeva, departe, în Lună. Cîțiva tineri, în elipele acelea oameni mai în vîrstă, vor aseleniza pe solul mult rîvniț de cunoașterea oamenilor, vor întîlni fanionul roșu pe care l-au adus, anul trecut, satelitul sovietic și vor comunica prin mijlocirea undelor: am ajuns...

Promoția 1960 își va lua curînd rămas bun de la părinți, rude și prieteni și, fluturînd batistele albe, va sui în trenurile expres și în avioanele care zboară cu 800 km pe ceas și va păși la răsărit departe, ori sus de tot, la nord, explorînd pămînturi virgine, detectînd cu aparatele geologilor minereuri bogate, înfigînd steagul roșu în vîrf sălbatic de munte, frîngînd apele și preschimbîndu-le prin mijlocirea hidrocentralelor în lumină, aruncînd sămînta pădurilor în nisipuri pierdute. Promoția 1960 va înnoi mașinile industriale, va găsi soluții senzaționale pentru automatizarea și mecanizarea producției, va mînuia energia atomică în fabricile Kievului și pe ogoarele Kazahstanului, va ridica palate de zeci de etaje în Moscova, școli din sticlă și beton în Kirghizia și cinematografe a 3.000 locuri în gheșurile Nordului.

Promoția 1960 va păși, sub îndrumarea profesorilor bătrîni și înțelepți, în laboratoare, va îmbrăca halatul alb al cercetării științifice și, aplicîndu-și privirea pe trupul bolnavului și sticla eprubetei, va răzbi, după trudă de casă, necunoscutele cauze ale maladiilor rămase încă, dar nu pentru multă vreme, nebiruite. Și, mai devreme sau mai tîrziu promoția își va trimite reprezentanții să primească, vibrînd ca acum, la 20 de ani, de emoție, Premiul Lenin sau Premiul Nobel pentru descoperiri ce vor fi adus omeniții leacuri salvatoare.

Promoția 1960 este chemată de întreaga societate să-și joace cu încredere și strălucire rolul hărăzit în eroica operă a construcției comuniste: pentru că fiecareia socialismul îi oferă un rol și fiecareia îi sînt destinate aplauzele care consfințesc împlinirea.

Unul va primi aplauze la Moscova pentru plămîuirea unei opere de artă, altul la tribuna Organizației Națiunilor Unite pentru cuvîntarea desăvîrșit argumentată în favoarea păcii mondiale, altul la stadionul Lujniki, pe podiumul învingătorilor, pentru recordul mondial la atletism.

Și toți, toți băieții și toate fetele promoției 1960 sînt așteptați să pornească.

Și toți, toți băieții și toate fetele promoției 1960 sînt petrecuți la gară cu fluturări de mîini și urări de succes.

Al. Mirodan

In drum spre stațiunea de odihnă...

Anul XVI — 15 Iulie 1960

12 PAGINI, 1 LEU

28
(800)

O mie și una de întrebări...

Este un fapt unanim recunoscut că nici o altă țară din lume nu suscita (și nu a suscitât vreodată) în atât de mare măsură interesul opiniei publice mondiale ca Uniunea Sovietică. Având sentimentul net că pe vastele întinderi de la Marea Neagră la Oceanul Pacific se desfășoară o opera grandioasă, care privește nu numai poporul sovietic, ci literalmente întreaga umanitate — spiritele receptive sînt doritoare să cunoască tot mai multe aspecte ale acestei realități. În Occident, acest curent irezistibil al opiniei publice a determinat presa să acorde tot mai mult spațiu materialelor despre Uniunea Sovietică. Și dacă e adevărat că nu tot ceea ce se scrie și se publică în presa burgheză poartă pecetea adevărului, nu e mai puțin adevărat că realizările de notorietate generală ale Uniunii Sovietice fac din ea în ce mai dificilă poziția scribilor antisovietici.

Fată de interesul unanim ce se manifestă în Apus pentru realitatea sovietică, o revistă pariziană a deschis o rubrică sugestiv intitulată „O mie și una de întrebări despre U.R.S.S.”, în care și propune să răspundă la întrebările cititorilor. În acest scop, redacția și-a asigurat colaborarea a doi publiciști de prestigiu: Jean Marabini, autorul unei cărți despre Uniunea Sovietică și al unui recent ciclu de reportaje apărut în „Le Monde” și Jean Champenois, corespondentul agenției France Presse la Moscova. Primele materiale apărute la această rubrică sînt semnificative. Iată numai cîteva din întrebările puse redacției: De ce sînt ruși atât de prevenitori cu străinii? Un muncitor sovietic poate să-și schimbe locul de muncă? Ce coajură e la modă în U.R.S.S.? Cum se exprimă tineretul sovietic? Etc., etc.

Cu adevărat, o mie și una de întrebări și tot atîtea răspunsuri, dar care semnifică un singur lucru: interesul arzător al opiniei publice pentru realitatea sovietică.

A. Marunajle

Poeta Salomea Neris

O culegere interesantă

A apărut numărul 5 al revistei „Viața literară sovietică”, editată de Institutul de Studii Romino-Sovietice.

Potrivit programului acestei publicații, de a oferi cititorilor un bogat material de studii, alcătuit din traduceri de articole consacrate diferitelor probleme ale științei literare, în numărul de față apar trei studii de valoare: „Metoda artistică” de L. Ti-

mofeev, „Despre atmosferă, subiect și limbă” de I. Bondarev și „Peisajul în romanul „Crimă și pedeapsă” de F. M. Dostoievski” de A. L. Rudanovici.

Alături de referatele, notele și informațiile literare, cuprinse în rubricile: Revista revistelor, Note, Cronică, revista publică o amplă bibliografie, prin care cititorii pot urmări uriașa activitate editorială sovietică.

Explicație

În fața uimitoarelor realizări ale științei și tehnicii sovietice, cei care s-au încăpăținat să nu vadă și să nu înțeleagă ceea ce este evident și limpede pentru toată lumea, își pun tot mai insistent întrebarea: care este explicația acestor succese?

Și chiar dacă mulți dintre ei nu reușesc deocamdată să găsească răspunsul deplin la această întrebare, realitatea li se impune și acestora cu tăria faptelor de necontestat. O asemenea realitate este, de pildă, superioritatea sistemului sovietic de pregătire a cadrelor tehnice și științifice. Una din verigile importante ale acestui sistem este învățămîntul prin corespondență, fără întreruperea muncii în producție.

În acest an, școlile sovietice prin corespondență și serale au format 70.000 de ingineri, agronomi, învățători, constructori. În prezent, Uniunea Sovietică are 1 milion de studenți prin corespondență și numărul lor e în continuă creștere. Tinerilor muncitori li sînt create toate condițiile necesare studiului: concedii suplimentare în perioada examenelor, ajutor calificat în procesul studiului etc. Fiecare universitate, fiecare institut are o secție serală și prin corespondență.

Cele mai citite cărți

În fiecare an U.N.E.S.C.O. întocmește o statistică a traducerilor, deosebit de interesantă, deoarece într-o formă extrem de concentrată ea exprimă circulația cărților și a ideilor în lume.

„Index translationum” publicat recent cuprinde date asupra traducerilor efectuate în anul 1958. Ca și în 1957, în frunte se află Lenin cu 209 traduceri. Urmează N. S. Hrușciov cu 160 traduceri, apoi Shakespeare — 127, Jules Verne — 109, Tolstoi — 106, Dostoievski — 103, Gorki — 97, Balzac — 77, Engels — 75.

Opera „Tînăra gardă” pe scena bucureșteană

Primul Studio studentesc experimental de operă din țară și-a deschis porțile în cinstea Congresului Partidului. Spectacolul inaugural cu „Tînăra gardă” de I. Meitus a marcat un pas hotărîtor pe drumul afirmării artistice a Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu”. Meritul colectivului de studenți și de profesori care au realizat acest succes depășește obișnuitul nu numai prin condițiile speciale ce au stat în calea premierei (coincidența spectacolului cu examenele de fine de an, numeroasele manifestări muzicale din perioada premergătoare, sezonul de vară, impropriu repetițiilor de ansamblu), cît mai ales prin înalta artistică, tinerii cîntăreți de talent, cu voci bine impoșate și un joc de scenă convingător. Remarcabilă apariția corului (prof. Ion Marian), cu atât mai mult cu cît studenții care și-au dat concursul nu au urmat nici un curs de pregătire scenică, ei aparținînd în majoritate secției pedagogice. Bine încheagată, suplă și cu sonorități ample, orchestra condusă de Mircea Cristescu.

Dacă ne putem exprima unele rezerve, ele aparțin în bună parte lipsei de experiență actoricească și timpului record (mai puțin de un trimestru!) în care s-a montat opera. Lipsa unei distribuții echilibrate, preponderanța suflătorilor asupra coardelor în orchestră, unele exagerări regizorale în mișcările adeseori forțate ale masei, nu pot totuși umbri realizarea meritorie a studenților Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu”.

Rareori genul liric te face să nu mai „auzi” muzica și să admiri drama scenică, interpretarea cîntăreților. Mărturisim că autenticitatea și spontaneitatea în mimică, gest și cînt a viitorilor artiști ne-au cucerit, în ciuda inerentelor slăbiciuni ale primilor pași pe scenă. Este atîta viață și simțire în fiecare frază muzicală, în fiecare erou intruchipat, încît uitați că te aflu în mijlocul unor „ucenici” ai artei lirice și trăiești

cu intrigurarea lupta plină de sacrificiu a tineretului sovietic din timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Regizorul Hero Lupescu a știut să sublinieze prin efecte simbolice de lumină și atitudine scenică toate semnificațiile operei lui Meitus. Printr-o mare economie a mijloacelor și cu resurse materiale reduse, tînărul director de scenă al Teatrului de Operă și Balet a încheagat un spectacol de prestigiu, promițător pentru viitoarea activitate a noului Studio.

Din numeroasa distribuție am reținut în special pe Mușur Bogdan (Oleg Koșevoi), Doroteia Palade (Ulea Gromova), și Maria Lazăr (Liuba Șevțova), tineri cîntăreți de talent, cu voci bine impoșate și un joc de scenă convingător. Remarcabilă apariția corului (prof. Ion Marian), cu atât mai mult cu cît studenții care și-au dat concursul nu au urmat nici un curs de pregătire scenică, ei aparținînd în majoritate secției pedagogice. Bine încheagată, suplă și cu sonorități ample, orchestra condusă de Mircea Cristescu.

Dacă ne putem exprima unele rezerve, ele aparțin în bună parte lipsei de experiență actoricească și timpului record (mai puțin de un trimestru!) în care s-a montat opera. Lipsa unei distribuții echilibrate, preponderanța suflătorilor asupra coardelor în orchestră, unele exagerări regizorale în mișcările adeseori forțate ale masei, nu pot totuși umbri realizarea meritorie a studenților Conservatorului de muzică „Ciprian Porumbescu”.

Viorel Cosma

● Între 5 și 11 iulie, la Moscova s-a desfășurat concursul unional al orchestrelor Armatei Sovietice la care au participat ansambluri din Moscova, Leningrad, Kiev, Cita, Habarovsk ș.a. Concursul s-a încheiat cu o serbare a muzicii militare dată la Palatul sporturilor. Cu acest prilej o formație muzicală alcătuită din 1.500 de membri a interpretat uvertura „Anul 1812” de Cealkovski.

● La „Bolșoi Teatr” se pregătește punerea în scenă a operei „Povestea unui om adevărat”, una din ultimele lucrări ale lui Prokofiev. Libretul acestei opere, inspirat după eposul roman al lui Boris Polevoi, aparține compozitorului.

● După o serie de spectacole în Olanda și Belgia, artiștii Teatrului Mare și-au început turneul de trei săptămîni în Anglia.

În Belgia balerini sovietici s-au produs în cadrul Festivalului internațional al anului 1960, la care au participat artiști din Anglia, S.U.A., Franța, Belgia, India, Ungaria, Bulgaria ș.a. Toată presa belgiană a scris elogios despre înalta măiestrie a balerinelor sovietice. Ziarul „Soire”, de exemplu, scrie că „Așa cum limba lui Racine a devenit limba clasică a Comediei Franceze, tot așa și arta coregrafică a Teatrului Mare a devenit limba internațională a dansului”.

● În anul 1863, Richard Wagner a reperat un răsunător succes la Moscova și Petersburg, ca dirijor. Întors acasă, el a trimis o scrisoare Mariei Katerghina-Muhanova, o talentată pianistă din acea vreme, împărtășindu-și impresiile din acest turneu și făcînd diferite aprecieri despre orchestrele și muzicienii ruși. Acest document face parte din fondul de manuscrise al Bibliotecii „Lenin” din Moscova. O versiune prescurtată a acestei scrisori a apărut într-un număr recent al revistei „Sovetskaja muzika”.

● Pe scena Teatrului de operă și balet din Odesa a avut loc premiera operei „Macbeth” de Verdi. La studioul Conservatorului din acest oraș e în curs de pregătire „Căsătoria secretă” de Cimarosa.

● Pe bordul unui avion din aviația polară, un grup de tineri moscoviți — absolvenți ai Institutului de teatru, operatori de film, ziariști — s-a îndreptat spre Arctica.

Aici, timp de 30 de zile, membrii brigăzii de agitație comsomoliste vor ține conferințe și vor da spectacole, se vor întîlni cu artiștii amatori, vor realiza un film documentar în culori despre munca și viața locuitorilor de la pol etc.

● „Glasul prietenilor” și „Soldații păcii și dreptății” se intitulază două lucrări, recent apărute, în Editura militară din Moscova. Autorii primei culegeri sînt poeți și prozatori din țările de democrație populară, iar ai celei de a doua — scriitori sovietici. Ambele sînt consacrate eroismului fără seamăn al soldaților și ofițerilor sovietici care au eliberat popoarele din Europa de sub jugul fascist.

● La Casa prieteniei cu popoarele țărilor străine din Moscova s-a deschis o expoziție de artă americană contemporană care cuprinde approxi-

Frank Klynholz

„Băutul și pasărea”

mativ 60 de acuarele, desene, gravuri, reproduceri. Lucrările sînt un dar oferit de artiștii americani Casei prieteniei cu popoarele țărilor străine.

● În arhiva personală a fostului dirijor al orchestrei din Novosibirsk, Mihail Steiman, decedat în 1949, s-au descoperit noi documente despre Șaliapin. Timp de mai mulți ani, Steiman s-a aflat în preajma celebrului cîntăreț, notîndu-și impresiile de la repetiții, spectacole, precum și conversațiile cu Șaliapin. El a colecționat de asemenea afișe, tăieturi din presă, programe și fotografii ale marelui artist.

● Cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moartea lui Lev Tolstoi, Editura de stat pentru literatură din Moscova va publica o ediție jubiliară a romanului „Război și pace”, ilustrat de pictorul V. Serov.

„La ilustrarea acestui roman — a declarat pictorul — am început să lucrez acum 13 ani. Am petrecut multă vreme prin muzee și arhive, am vizitat de nenumărate ori lasnala Poliana și casele scriitorului din Moscova și Leningrad. Am fost de asemenea la Borodino spre a-mi imagina mai limpede împrejurările în care s-au aflat eroii din „Război și pace”.

● Corul muncitorilor uzinei de automobile „Liuhov” din Moscova a împlinit 25 de ani de existență. Artiștii-amatori din uzină pregătesc acum opera „Aleko” de Rahmaninov. E în curs de organizare o orchestră simfonică a uzinei.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE: pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

Progresul tehnic și societatea contemporană

„In ultimii ani, producția sovietică, atât în ansamblu, cât și pe cap de locuitor a crescut într-un ritm mai rapid decât producția S.U.A.” se recunoaște într-o culegere a economiștilor americani apărută sub titlul „Analiza comparativă a economiei S.U.A. și a Uniunii Sovietice”, publicată în toamna anului 1959 de Comisia economică mixtă a Congresului S.U.A. Iar zilele acestea, într-o declarație suplimentară, redactată de data aceasta de Agenția centrală de investigații în colaborare cu Departamentul de Stat și Ministerul de Război, autorii constată cu amărăciune că „puterea economică crescândă a blocului comunist reprezintă o chemare impresionantă adresată Occidentului” și că „industrializarea rapidă în condițiile sistemului de tip sovietic reprezintă un tablou atrăgător, deosebit pentru țările slab dezvoltate din sudul și sud-estul Asiei”.

O condiție hotărâtoare în obținerea de către U.R.S.S. a unor succese economice atât de răsunătoare este introducerea largă și într-un ritm tot mai rapid a tehnicii noi, mecanizarea și automatizarea complexă a proceselor de producție. P.C.U.S. și guvernul sovietic acordă o importanță primordială problemelor privind introducerea mecanizării complexe în industrie și în construcții, automatizarea producției, introducerea liniilor în flux, înlocuirea utilajului, matritelor și sculelor învechite.

Se știe că comunismul înseamnă societatea beșugului de bunuri materiale și spirituale, societatea în care oamenii cunosc o dezvoltare multilaterală, în care va fi realizat principiul de la fiecare după capacitate, fiecărui după necesități. Călea care duce spre acest fel înalt este făurirea unei baze tehnico-materiale corespunzătoare acestui stadiu de dezvoltare a umanității și care se realizează astăzi, treptat, în Uniunea Sovietică. Aceasta presupune un uriaș salt calitativ în dezvoltarea forțelor de producție, iar cheia realizării acestui salt o constituie progresul tehnic accelerat. Aceasta explică pe deplin de ce problemele progresului tehnic, care sint dezbătute acum de plenara C.C. al P.C.U.S., au devenit obiectul unor preocupări de seamă pentru întregul popor sovietic. Aceste preocupări s-au oglindit și în recenta hotărâre cu privire la stimularea economică a întreprinderilor și la ridicarea cointeresării materiale a lucrătorilor în crearea și în introducerea tehnicii și tehnologiei noi și în mecanizarea și automatizarea complexă a producției.

În anii puterii sovietice, U.R.S.S. s-a ridicat la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale, asigurând în toate ramurile preponderanța producției mecanizate. Volumul producției de mașini moderne în principalele ramuri industriale ale U.R.S.S. se apropie rapid de volumul producției anuale din S.U.A.; în actualul septenal, producția de mijloace de muncă moderne pentru o serie de ramuri conducătoare ale industriei va egala producția S.U.A., iar la unele tipuri de mijloace tehnice va depăși acest nivel.

Producția de mașini-unelte pentru așchiere, care în multe privințe determină nivelul înzestrării tehnice a industriei constructoare de mașini, ramură care stă la baza progresului tehnic în întreaga economie națională, va atinge în anul 1965 un număr de 190.000—200.000 mașini, egalând aproape volumul anual maxim al producției de mașini-unelte în S.U.A., care între 1953—1957 a fost de 200.000—210.000 de bucăți.

Producția de turbine — bază a electrificării — va crește în anul 1965 față de anul 1958 de 2,8—3,1 ori, atingând ca putere totală 18,7—20,4 milioane kW, adică va întreci producția anuală din S.U.A. pe ultimii ani (16—17 mil. kW).

În ceea ce privește producția de locomotive Diesel și locomotive electrice, U.R.S.S. va întreci S.U.A. ajungând la 2.550—2.700 de bucăți, cu o putere de 8,4—9 milioane C.P.

Rezumându-ne numai la aceste câteva exemple, nu mai pomenim, de pildă, despre creșterea considerabilă în septenal a producției de utilaj chimic sau despre sporul cu totul remarcabil pe care-l va înre-

gistra producția de mașini electrice de calculat — premiază principală pentru introducerea largă a automatizării complexe.

Știința, tehnica și industria sovietică și-au asigurat prioritatea și într-o serie de ramuri ale construcțiilor, energeticii, metalurgiei. Astfel, în ceea ce privește termenele de construire, hidrocentrala electrică de la Kuibîșev — cea mai puternică din lume — a fost construită în 7 ani, pe cind cea mai mare hidrocentrală din S.U.A. — Grand Cooley s-a construit în peste 20 de ani. Și în tehnica metalurgică, U.R.S.S. a trecut în frunte: se proiectează un furnal de 2.286 m.c. (volumul util al celui mai mare furnal, pus în funcțiune în S.U.A. în iunie 1953, este de 1.810 m.c.); la cele mai bune furnale din U.R.S.S. coeficientul de folosire a volumului util al furnalelor este cu 1,3—1,5 ori mai mare decât indicatorii atinși la cele mai bune furnale din S.U.A.

Îndeplinirea cu succes a sarcinilor septenalelor cere dezvoltarea continuă și rapidă a tuturor domeniilor tehnicii noi. O arată aceasta faptul că în 1959 — primul an al septenalelor — au fost puse în funcțiune peste 1.000 întreprinderi și alte obiective moderne din punct de vedere tehnic.

Ritmul progresului tehnic obținut de U.R.S.S. neliniștește pe apologeții capitalismului. Ei se întreabă cu teamă: în ce constă „secretul” ritmului uimitor al progresului tehnic al U.R.S.S.?

Răspunsul nu este decât unul singur: „secretul” se află în orinduirea socialistă care a trezit la viață forțele creatoare ale poporului, care a eliberat și a înălțat omul, a asigurat înflorirea talentelor populare pentru munca pașnică. Aceasta și explică faptul că Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste reprezintă azi principalul centru al revoluției tehnico-științifice în curs de desfășurare.

Viața confirmă că proprietatea socială asupra mijloacelor de producție și dezvoltarea planică a economiei naționale permit societății socialiste să repartizeze, să concentreze și să folosească în mod rațional resursele pe scara întregii țări și, asigurând introducerea rapidă în producție a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii, să intensifice progresul tehnico-științific. Munca socialistă își dezvoltă tot mai mult caracterul creator. Sistemul socialist cointerează masele la progresul tehnic, deoarece în condițiile socialismului, odată cu ridicarea nivelului tehnic al producției, crește bunăstarea poporului, se ușurează munca, se reduce ziua de muncă, se ridică calificarea, se lichidează treptat deosebirea dintre munca fizică și cea intelectuală.

Pe baza introducerii tehnicii noi în anul 1959 s-a realizat în U.R.S.S. o creștere simțitoare a productivității muncii. Aceasta a dus la sporirea corespunzătoare a bogăției societății și la creșterea bunăstării poporului. În condițiile socialismului progresul tehnic creează posibilitatea reducerii timpului de muncă. După cum se știe, în U.R.S.S. se înfăptuiește trecerea la cea mai scurtă zi și săptămână de muncă din lume. Paralel cu aceasta, crește în mod sistematic și salariul real. Spre deosebire de capitalism, economia de muncă realizată în urma automatizării permite folosirea forței de muncă eliberate pentru largirea producției în aceeași ramură sau în alte ramuri ale economiei naționale.

În timp ce realizările tehnice întăresc și mai mult economia socialistă, ele fac ca în lumea capitalistă contradicțiile să devină și mai ascuțite. Aceasta l-a îndreptățit pe specialistul american în domeniul automatizării, Milton H. Aronsohn, să scrie că automatizarea „nu poate să facă dintr-o țară bolnavă una sănătoasă. Ea poate face ca o economie sănătoasă să devină și mai sănătoasă, dar tot ea poate face ca o economie bolnavă să devină și mai bolnavă”.

Progresul tehnic în țările capitalismului se dezvoltă în condițiile în care relațiile de producție capitaliste au devenit o frână în calea dezvoltării forțelor de producție. Grăitor în această privință este faptul că, în ciuda accelerării progresului tehnic și a introducerii auto-

matizării, ritmul de creștere a productivității muncii în S.U.A., după cel de-al doilea război mondial, a fost mult mai mic decât după primul război mondial.

Cea mai importantă consecință a automatizării în capitalism este generarea șomajului cronic și de masă și, totodată, creșterea intensității muncii lucrătorilor ocupați în întreprinderile automatizate. Recent, „New York Times”, cu o îngrijorare nesimulată, arată că datorită automatizării producției, tot mai mulți muncitori își pierd posturile. Astfel, potrivit ultimelor date oficiale publicate de Ministerul Muncii din S.U.A. — și n-avem nici un motiv să bănuim că exagerează — numărul șomerilor totali înregistrați în Statele Unite se ridică la 4.200.000.

Sumara comparație dintre consecințele introducerii și folosirii tehnicii noi în condițiile socialismului și ale capitalismului contemporan ne arată încă o dată că numai socialismul și comunismul sint în stare să înfăptuiască consecvent actuala revoluție tehnico-științifică care — așa cum spune economistul V. Perlo — da societății socialiste un impuls asemănător celui pe care racheta purtătoare îl da satelitului său.

B. Comisioner

Aspect estival al Moscovei. Vedere spre Bolșoi Teatr.

Cum să ne petrecem duminica? La țară, sau într-o casă de odihnă? Cu excursioniștii, sau la bordul unui vaporas? Sau, poate, ar fi mai bine să ne plimbăm în parc, și apoi să vizionăm un spectacol de teatru?

Iată numai câteva din întrebările pe care și le pun locuitorii Moscovei la sfârșitul de săptămână. Pe bună dreptate alegerea e dificilă, deoarece la dispoziția lor se află zeci de case de odihnă, nenumărate piscine și plaje. Peste 150.000 de moscoviți părăsesc în fiecare duminică cu mașinile orașul, îndreptându-se spre pitoreștile localități din împrejurimile capitalei. Cei care nu dispun de mașini se folosesc de trenurile electrice, de motocicletele, scuterele, bicicletele sau, pur și simplu, de picioare.

Iată cum și-au petrecut recent duminica citiva din locuitorii Moscovei.

Cu vaporul pe canalul Moscova-Volga

Abia de ne-am putut stăpîni să nu le strigăm: „Atenție! Spinarea voastră e roșie ca racul!” Dar tinerii care se zbenguiau pe malul apei nici că se sinchiseau. Tineau cu orice preț să aibă o fotografie care să le amintească de călătoria pe canalul Moscova-Volga.

Fotograful, pe nume Viaceslav Kuznețov, montor electrician, este un pasionat al aparatului fotografic. Pozele le face chiar și în culori. Nu-i scapă nimic; nici reflexele aurii ale părului tinerului inginer Erik Kolpakov, nici privirea șagalnică ce răzbate din ochii negri ai tehnicienei Iulia Andrianova.

Celalți tovarăși, gravorul Iuri Dumnikov, Rita Ivanova și Vera Șulenița, de la biroul de studii, îi admiră. Între timp li s-a făcut foame, așa că hotărâse să ia masa la iarbă verde.

Majoritatea tinerilor pe care-i întâlnim au venit aici la bordul motonavei „Mihail Kalinin”. Locul acesta, deosebit de pitoresc, situat pe malul canalului Moscova-Volga, a fost botezat „Pădurea pinilor”.

Toată lumea de pe vas a ieșit pe punte.

Au început să cînte cu toții — bătrini și copii, tineri și maturi. La celălalt capăt

al navei se dansează; un pasionat al pescuitului își încearcă norocul; un alt pasager studiază o partidă a meciului Tal-Bolvinnik, iar o femeie mai în vîrstă, așezată la umbră, brodează.

„Mihail Kalinin”, vopsit în alb și albastru, navighează în frunte; în spatele lui alte două nave de același tip despică apele fluviului. Călătoria de la gara fluvială Himki

sta l-a obligat însă să schimbe scena cu muzeul.

Și totuși, pensionarul se simte încă tânăr; și-a făcut planul să predea lecții de muzică elevilor unei școli situate în apropierea locuinței lui. Timp are berechet, așa că de ce să nu l folosească cum trebuie...

Un meci de fotbal puțin obișnuit

Muncitorii de la combinatul de carne ne-au povestit următoarele despre felul cum și-au petrecut duminica:

„E o adevărată plăcere s-o pornești simbăta la drum, dimpreună cu ceilalți excursioniști, să dormi sub cort și să te trezești dimineața în inima pădurii. Ne-am pregătit cu de toate: corturi, rucsac-uri, merinde și, pe deasupra, am ales și un itinerar interesant.

Locurile pe care le-am străbătut au fost așa de frumoase, încît cei doi fotografi care ne-nsoțeau nu mai conteneau să declanșeze aparatele. Am poposit pe malul Voriei, un rîuleț mic dar limpede, marginit de sălcii și cireși sălbatici. Am întins corturile și am aprins focul, la care tinerele noastre tovarășe s-au grăbit să ne pregătească masa.

Se-noptase de-a binelea cînd ne-am strîns roată să îmbrucăm din bucatele pe care fumul pișcător nu ne-mpicădica să le găsim delicioase. Cu somnul a fost însă mai greu, deoarece am cîntat și recitat versuri pînă noaptea tîrziu.

A doua zi ne-am sculat în zori. De data aceasta a fost rîndul băieților să prepare masa. A fost un spectacol amuzant!

Zadarnic se căzneau bietele fete să le-arate cum trebuie pregătită mîncarea, că ei o țineau una și bună. Cum era și de așteptat, supă n-a avut nici un gust, iar cartofii i-am mîncat pe jumătate cruzi. Lucrurile astea n-au însă nici o importanță.

După masă, a avut loc un meci de fotbal extraordinar. De o parte se-aflau băieții, de cealaltă fetele. Rezultatul a fost 3:0. Ce-i drept, băieții n-au avut voie să joace decât cu piciorul sting...”

E. Ivanova
G. Komissarova

SCRISOARE
DIN
MOSCOVA

La „Pădurea pinilor” nu durează decât două ore și jumătate. Pe drum, navele sint însoțite de stoluri de pescăruși care cerșesc pîine sau cite-o fărîmă de prăjitură. Se abate asupra prăzii ca o nălucă, o înșlăcă, și-apoi încep din nou să caute o bucăliță gustoasă. După ce însă nava a ancorat, dispar ca prin minune.

Să fii folositor

Permiteți-ne, acum, să vi-l prezentăm pe bătrînul pensionar Dmitri Vasnețov. Duminica asta, ca de altfel în fiecare zi a săptămînii, a pornit-o spre parcul Gorki, la bibliotecă, să citească ziarul și revistele. Cele douăsprezece săli de lectură ale bibliotecii sint răspîndite pe tot cuprinsul parcului, dar cea mai primitoare, după părerea lui, e aceea care dă spre rîul Moscova. Aici obișnuiește pensionarul să-și ale duminicile odihna.

Dmitri Vasnețov are 69 de ani. În urmă cu trei ani mai conducea încă muzeul pictorului Vasnețov, unchiul lui. În tinerețe a urmat conservatorul și a cîntat la operă. Vir-

Experiențele din Pacific

Ritmul experiențelor sovietice consacrate explorării Cosmosului înregistrează, cu trecerea timpului, o creștere impresionantă. Anul acesta, la un interval de numai câteva săptămâni, au fost lansate: o rachetă balistică de cercetare a păturilor superioare ale atmosferei cu animale la bord și alte două rachete balistice cu mai multe trepte, în vederea perfecționării rachetelor purtătoare.

Care este semnificația științifică și valoarea practică a ultimelor experiențe din Pacific?

În primul rând, trebuie să remarcăm progresele realizate în cele câteva luni care au trecut de la lansările din ianuarie și până la lansările din luna iulie a acestui an. În acest scurt interval de timp, precizia de lansare a crescut de peste 2 ori. Implicațiile tehnico-științifice ale progresului semnalat sînt foarte vaste.

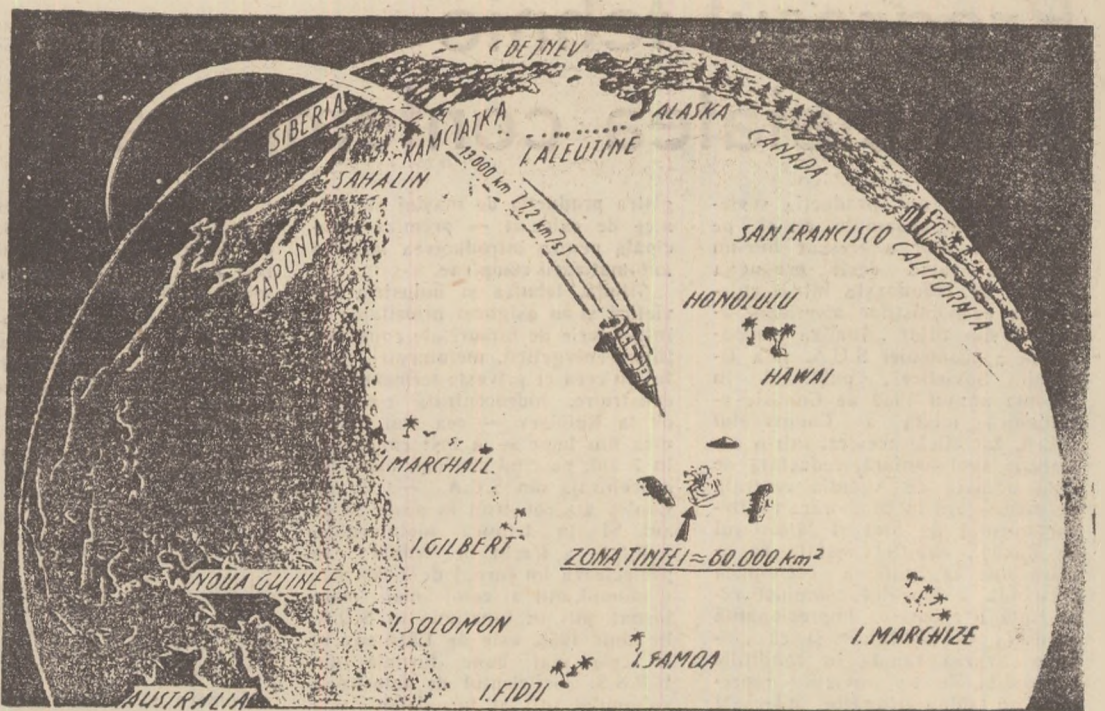
Se știe că tehnica aparatului de cercetare și întreținere a vieții, adică ceea ce denumesc comunicatele drept „sarcină utilă”, se află de obicei cu un pas înaintea vehiculelor: rachetele și aparatele de ghidare. Oamenii de știință realizează relativ cu mai multă ușurință aparatele de măsură, de transmisie-radio etc., decât motoarele și aparatele de ghidare a rachetelor. Din acest motiv, indicele progresului în tehnica cosmică îl oferă puterea și precizia rachetelor. Rachetele puternice asigură un spor simțitor în ceea ce privește greutatea încărcăturii utile, iar de aceasta din urmă depinde, în ultimă instanță, zborul omului în Cosmos. Sub acest raport, știința sovietică demonstrează continuu că deține o superioritate absolută.

Forța motoarelor determină, într-o mare măsură, precizia și siguranța de funcționare a rachetelor. Explicația acestei corelații se află, printre altele, în faptul că o rachetă propulsată

de motoare puternice este înzestrată cu o aparatură de bord mult mai complexă. În tehnica rachetelor, acest capitol este extrem de important cu atât mai mult cu cât rachetele actuale sînt și așa foarte complexe, fiind alcătuite din 200.000—300.000 de piese.

Cum se poate mări, deci, siguranța de funcționare a rachetelor? În acest scop, tehnica contemporană folosește două căi principale. Prima este realizarea de aparate solide, bine concepute și executate, care funcționează fără greș, asemenea ceasornicelor. Există însă aparate care nu pot atinge încă un asemenea nivel de precizie. În acest caz, se instalează „în paralel”, câteva exemplare din fiecare aparat. Când se defectează primul, intră în funcțiune automat, cel de-al doilea. Se pot instala, de pildă, cite două pompe de combustibil. Este evident că, în acest caz, precizia de funcționare a motoarelor se dublează. Pe o rachetă puternică se pot instala, acolo unde se simte nevoie, mai multe exemplare din același dispozitiv, care să acționeze în caz de nevoie.

Rezultatele experiențelor cu rachete puternice nu s-au lăsat așteptate. În luna mai, la câteva luni după experiențele din ianuarie, a fost lansată o navă satelit, cu o încărcătură utilă record, înzestrată cu o cabină ermetică și cu o aparatură necesară asigurării condițiilor de trai pentru astronauti. Pe lângă funcționarea fără greș a aparatului, puternica rachetă port-satelit a plasat nava pe o orbită aproape circulară, realizare care presupune o înaltă precizie. De asemenea, navă-satelit a fost înzestrată cu apa-

Traectoria rachetelor experimentate în largul Oceanului Pacific

rată pentru asigurarea coborîrii de pe orbită.

Performanțele mult îmbunătățite ca precizie și putere ale noilor rachete sovietice experimentate recent în Pacific nu vor rămîne nici ele fără urmare în etapa următoare. Zborul omului în Cosmos devine tot mai mult felul viitorului apropiat.

Mărirea puterii și a preciziei rachetelor creează, de altfel, noi posibilități de explorare a Cosmosului. Ne apropiem de ziua cînd vor fi explorate planetele apropiate din sistemul solar: Venus și Marte.

Fotografierea acestor planete și eventualele măsurători asupra atmosferei a cîmpului lor magnetic și a centurilor de radiații vor îmbogăți astronomia cu noi date prețioase, lucru deosebit de important, pentru că noi cunoaștem planetele vecine mai puțin decît cunoaștem stelele aflate la o distanță de mii de ani lumină.

A trecut foarte puțin timp de cînd am aflat că în jurul Pămîntului există o centură de puter-

nice și periculoase radiații. Încă nu știm care sînt cauzele formării acestei centuri, nu știm nici dacă toate planetele posedă asemenea centuri. Această cunoaștere este însă neapărat necesară pentru a se putea organiza protecția echipajelor navelor cosmice în timpul viitoarelor zboruri interplanetare.

Puternicele rachete asigură posibilitatea efectuării unui asemenea program de cercetări.

În sfîrșit, nu trebuie să subapreciem consecințele mai... terestre ale realizării de rachete puternice.

Noile rachete balistice de mare putere anunță apropiata desființare practică a distanțelor terestre și pentru transporturile civile. După cum a arătat specialistul sovietic Ary Sternfeld cu timpul va fi posibil ca rachetele balistice să fie întrebuintate și pentru transportul călătorilor. La rîndul său, prof. Pokrovski a arătat că rachetele balistice pentru călători vor reduce cele mai

lungi distanțe ale globului terestru la echivalența unei călătorii cu tramvaiul, de citeva zeci de minute. Pentru a parcurge, de exemplu, distanța dintre Moscova și New York, vor fi necesare numai 30 minute.

Rachetele cu călători vor decola vertical, pentru a străbate cit mai repede straturile dense ale atmosferei. Altitudinea maximă de zbor va fi de circa 270 km. Funcționarea ireproabilă a aparatului automate, care asigură zborul rachetelor sovietice de mare putere, arată că și conducerea viitoarelor rachete balistice cu călători va putea fi încredințată dispozitivelor automate. Piloții vor avea doar rolul de supraveghere a automatelor și de a interveni în caz de avarii.

...După cum se vede, micul dreptunghi de pe harta Pacificului unde au avut loc lansările de rachete sovietice, cuprinde semnificații foarte bogate.

ing. A. Negrea

Povestea unor oameni adevărați

Numele lui este Stepan Batracenko. Cu douăzeci și cinci de ani în urmă, într-o noapte polară, a fost rănit și și-a pierdut vederea. Infirmitatea fizică — una atît de gravă! — i-a iscat întrebarea legitimă: cum va trăi de aici înainte? Omul se vedea în imposibilitate de a mai munci și implicit — își vedea viața încheiată.

O criză morală aproape inevitabilă, a cărei evoluție ar fi putut fi dramatică, dacă Stepan Batracenko n-ar fi trăit în mijlocul unor oameni care au știut, în ceasul cel mai greu al vieții lui să-i stea alături și, prin puterea devotamentului lor să-i reactiveze forțele interioare, să-i redea încrederea în propriile lui resurse pentru a învinge ceea ce părea de neînvins! Nu există decît un singur miracol care îl poate face pe infirm să se simtă egalul celui întreg: puțința de a munci și el ca un om întreg. Și acesta este singurul fel veritabil, înalt uman și specific unei etici comuniste, de a ajuta un tovarăș într-un asemenea impas: repunîndu-l cu toate drepturile demnității lui — prin sentimentul rostului, al utilității lui în societate.

Aceasta o făcuseră pentru Stepan Batracenko prietenii lui, dar, mai ales, mai mult decît oricine, Lida Șatalova, femeia care-l iubea. Împreună au învățat, zi de zi, împreună au terminat studiile superioare, în 1944, cu calificativul „excellent”, împreună au fost numiți profesori la Institutul pedagogic din Voronej, el primind catedra de marxism-leninism.

Despre cazul lui Stepan Batracenko s-a ocupat, cu ani în urmă, un reporter

de la revista „Ogoniok” și, același reporter a urmărit cu interes, pînă astăzi, traiectoria acestei vieți smulse de sub semnul catastrofei și readusă la o evoluție normală și chiar fericită.

Rezultatele la care a ajuns el dovedesc, o dată în plus, că nu există piedică, greutate de neînvins pentru un caracter tare. Că în om zac puteri uriașe, care trebuie puse în mișcare cu bagheta magică a încrederei în om.

Dacă s-a scris despre acest caz, este, în bună parte, pentru concluzia generoasă, optimistă, reconfortantă pe care o impune: respinși de viață sînt doar dezertorii vieții. Luptătorii — niciodată. Și s-a scris, desigur, și pentru forța exemplului!

Căci iată: ducîndu-se același reporter să-și viziteze vechea cunoștință cu intenția de a întregi un vechi portret și o veche biografie, a primit din partea lui Stepan Batracenko acest răspuns: „Mai bine scrie despre Ivan Litvinov”. Și i-a pus în brațe un teanc de scrisori. Erau scrisorile pe care Stepan Batracenko le primise în decursul anilor de la un om care a trecut printr-o experiență tot atît de grea ca a lui. Cîteva fragmente din cîteva scrisori alcătuiesc, la rîndul lor, o biografie și un roman, romanul unui om adevărat. Asemenea oameni adevărați sînt căliți la școala comunismului.

Iată, prima din aceste scrisori: „Dragă Stepan Iosifovici! Iartă-mă că îndrăznesc să te tulbur eu, un necunoscut. De multă vreme vreau să-ți scriu, dar nu m-am putut hotărî. Dorința de a te cunoaște a fost înșă mai tare. Locuiesc, ca și dumneata, la Voronej. Aveam 13 ani cînd a început războiul. Ca pretutindeni, și în col-

hozul nostru au rămas numai bătrîni și copii, așa că, noi, cei mai răsăriți, a trebuit să luăm locul celor plecați. Într-o noapte, cînd mă duceam la treierii (lucram atunci și noaptea) m-a lovit un cal. Scurtă vreme după aceea, mi-au paralizat ambele picioare. Am suferit cumplit ani de zile. În 1949, medicii au vrut să-mi de drumul din spital, deoarece boala mea nu avea vindecare.

— Nu mai există nici o speranță? —

— I-am întregit eu pe medic.

Medicul, Ivan Gheorghievici, și-a tras scaunul lângă patul meu și, în loc de răspuns, m-a întregit la rîndul lui:

— De ce, Ivan, nu te-ai înscris în Comsomol?

— M-am uitat la el: ce legătură avea Comsomolul cu boala mea?

— Cum să mă înscru, Ivan Gheorghievici? Și ce să fac?

— Să trăiești și să lucrezi, mi-a spus el și a plecat.

...Am primit carnetul de comsomolist. Tovarășii de la comitetul raional m-au sfătuit să-mi continui studiile fără frecvență și s-au angajat să rezolve ei problema aceasta. Am devenit student. Acum locuiesc la Casa invalizilor din Voronej și urmez cursurile fără frecvență la institutul dv. Acum cred că ați înțeles de ce am ținut așa de mult să vă cunosc.”

...Și cîteva rînduri din a doua scrisoare.

„Nu vă puteți imagina ce s-a petrecut în capul și în inima mea după discuția pe care am avut-o cu dv. Acum vă cunosc bine de tot. N-am să uit niciodată sfaturile dv.”

Din a treia:

„...Am primit răspuns de la Moscova, operația nu este posibilă. Nu-i nimic, trebuie să trăim mai departe. A luat fi-

înță organizația de Comsomol a casei noastre. (Casa invalizilor — n. n.). Eu sînt secretar. Este, deci, a treia sarcină ce mi-a fost încredințată (redactor al gazetei de perete și conducător al cercului de învățămînt politic). Nu-mi mai rămîne timp să mă vait!”

Din a patra:

„A fost ziua mea de naștere. Mi-am invitat prietenii. Prima a venit Nina Grigorievna, comsomolistă, medicul nostru curant. Ea a aranjat masa. Apoi a venit un tînăr necunoscut care mi-a adus în dar o noptieră, proaspăt vopsită din partea unor tineri muncitori de la uzina Voronejselmas. Colegii de la Institutul pedagogic mi-au dăruit un televizor.

Înțelegi, Stepan Iosifovici, ce au însemnat darurile astea pentru mine? Cită grijă, cită atenție! Oaspeții au plecat foarte tîrziu, iar eu n-am putut dormi toată noaptea. A venit primăvara. Te felicit, dragul meu prieten mai mare. Simt aroma primăverii și, ca un făcut, chiar azi s-a transmis la radio Simfonia a VI-a de Ceaikovski. Ea mi-a insuflat forțe proaspete. În clipa asta mi se pare că nu-i piedică pe care să nu o pot învinge.”

Și, mai tîrziu, același Ivan Litvinov i-a scris lui Stepan Batracenko:

„Azi am fost primit în rîndurile Partidului Comunist. Înțelegeți ce înseamnă asta pentru mine?”

V-am telefonat de două ori, dar nu erați acasă și țin neapărat să vă împărtășesc încă o bucurie care mă copleșește: am terminat Institutul. Treisprezece ani de învățătură, ținut în pat, n-au trecut în zadar. Am acum în mînă diploma ce-mi dă dreptul să fiu profesor. Directorul Institutului mi-a comunicat că am fost numit profesor la secția fără frecvență. În clipele astea de mare bucurie îți promit, dragă Stepan Iosifovici, să trăiesc în așa fel, încît în amurgul vieții să pot rosti minunatele cuvinte ale lui Goethe: „Doar acela are dreptul la viață și la libertate, care luptă zilnic pentru ele.”

Pot fi numiți oare infirmi niște oameni atît de întregi?

Sidonia Drăgușanu

Proiectele atomiştilor sovietici

Prima centrală atomică sovietică, de 5.000 kW, a intrat în funcţiune în 1954 după care, acum cîţiva ani, a fost elaborat un întreg program de construcţie a unei serii de centrale de acest tip.

Nu pentru faptul că i-ar lipsi combustibilul organic a început Uniunea Sovietică construcţia de centrale atomice cu caracter industrial. Rezervele de combustibil organic, ca şi cărbunele alb de care dispune ţara sînt suficiente pentru a-i acoperi încă multă vreme nevoile, oricît de mari ar fi acestea.

Dar cărbunele, petrolul, schisturile şi gazele naturale nu sînt numai combustibili, ci şi materii prime deosebit de preţioase numeruselor ramuri ale industriei chimice. Aşa că e mult mai înţelept ca aceste produse ale naturii să fie întrebuinţate la fabricarea articolelor din materie plastică sau ţesăturilor artificiale decît să fie consumate în alte scopuri.

În afară de aceasta, arderea unui kilogram de combustibil cu cea mai ridicată capacitate calorifică nu oferă decît maximum 12.000 de calorii. Or, fisiunea nucleelor de uraniu, cuprinsă într-o masă echivalentă, degajă 16 milioane de calorii, iar reacţia de sinteză a heliului, pornind de la nucleele de hidrogen greu, produce 85 de miliarde!

Polii, deşerturile, mlaştinile

Supunerea energiei atomice va permite omenirii să dea viaţă unor proiecte dintre cele mai fantastice, a căror realizare abia de ne-o putem imagina astăzi.

Energia atomică va ajuta la o rapidă rezolvare a unor probleme deosebit de actuale, cum sînt curciora deşerturilor aride, secarea solurilor mlaştinoase, reglementarea cursurilor fluviilor şi utilizarea debitului lor de apă. Datorită noii surse de energie ar putea fi mecanizate şi automatizate muncile subterane, atît de grele, iar mii şi mii de oameni, cu profesii din cele mai diferite, ar fi eliberaţi, în sfîrşit, de robia muncii manuale.

Climatul aspru care domneşte în regiunile polare ar da şi el înapoi în faţa belşugului de energie atomică; pe locurile odinioară acoperite de crusta groasă a gheturilor ar creşte pomi fructiferi iar extenuanta căldură a tropicelor n-ar mai împiedica activitatea omului.

Greutatea infimă a încărcăturii utile, comparată cu aceea enormă a combustibilului necesar astronavei, constituie în prezent unul din principalele obstacole ce stau în calea zborurilor interplanetare. Energia nucleară va înlătura însă şi acest obstacol, prelungind considerabil funcţionarea motorului şi reducînd la minimum volumul ocupat de combustibil.

Calculule preliminare ale savanţilor arată că, începînd încă de pe-acum, ar putea fi construite mari centrale atomice ce-ar produce energie cu acelaşi preţ ca şi centralele termice, care însă, spre deosebire de primele sînt nevoite să-şi procure cantităţi uriaşe de combustibil.

Dar energia atomică n-a depăşit încă faza copilăriei: să nu uităm că prima centrală atomică n-a împlinit decît şase ani. În tinărul organism în plină creştere se produc transformări adînci, aşa că în această nouă ramură a ştiinţei, care este energia atomică, transformările pot căpăta un caracter radical.

Acesta e de altfel şi motivul pentru care planul privind construirea de centrale atomice în Uniunea Sovietică prevede ca scop principal rezolvarea unei serii întregi de probleme tehnice şi tehnico-economice care să permită, avîndu-se la bază datele experimentale, stabilirea la nivel industrial şi pentru o lungă perioadă de exploatare, a tipurilor celor mai avantajoase de reactoare energetici.

Centrale şi reactoare de toate felurile

Verificarea posibilităţilor energetice atomice se va face în Uniunea Sovietică atît în cadrul centralelor atomice industriale de sute de mii de kW, cît şi prin mijlocirea unor reactoare de mai mică putere. Aceşti reactoare sînt de tipurile şi concepţiile cele mai diverse.

Prima centrală atomică sovietică dispune de un reactor eterogen: ca încetinitor e folosit grafitul, iar inima e formată din uraniu, cu 5 la sută uraniu 235. Reactorul furnizează turbinelor aburi la 12,5 atmosfere şi la o temperatură de 250—260 de grade.

Evoluţia reactorilor eterogeni a permis punerea la punct a unei serii de noi proiecte.

Reactorul de 100.000 kW, al noii centrale atomice din Ural, va produce aburi la 90 de atmosfere şi la 480—500 de grade. Ca încetinitor va servi, ca şi la prima centrală, grafitul, dar uraniul elementelor termogene va conţine uraniu 235 în proporţie de 1,5%. Aburii vor fi produşi chiar în reactor.

La centrala de la Novo-Voronej reactorii de 210.000 kW vor dispune de elemente termogene din oxid de uraniu cu 1,5 la sută uraniu 235. Ca încetinitor va fi folosită apa obişnuită, la o presiune de 100 de atmosfere.

Centrala atomică din regiunea Ulianovsk va avea un reactor de 50.000 kW, în care apa uşoară va servi de încetinitor şi agent de transport al căldurii. Aburii saturaţi, venind dinspre reactor, vor antrena direct turbina cu aburi.

Se prevede de asemenea construirea unui reactor eterogen care să producă aburi la 90 de atmosfere şi 500 de grade, şi la care transferul căldurii să fie asigurat de sodul lichid.

În urmă cu cîţiva ani, cercetările privind folosirea energiei reacţiilor nucleare se făceau mai ales

la Moscova şi Leningrad. Aici erau formate, de altfel, şi cadrele necesare cercetărilor.

Acum însă, lucrurile s-au schimbat. Cu reactoare necesari studiului şi experienţelor au fost înzestrate şi alte institute de fizică, între care cele aparţinînd Academiei de Ştiinţe a Ucrainei (Kiev), Academiei de Ştiinţe a Gruziei (Tbilisi) şi Academiei de Ştiinţe a Uzbekistanului (Taşkent). Alţi reactoare sînt pe cale de a fi instalaţi în Letonia, Bielorusia şi Kazahstan, iar construirea reactorilor destinaţi lucrărilor efectuate de studenţii Institutelor politehnice din Sverdlovsk (Ural) şi Tomsk (Siberia) se apropie de sfîrşit.

Cînd Soarele coboară pe Pămînt

Reacţiile de fisiune a nucleelor nu sînt considerate de savanţii sovietici printre metodele cele mai perfecte de folosire a energiei nucleare, ci ca un prim pas spre supunerea inepuizabilelor izvoare de energie, a căror utilizare ne este înlesnită de reacţiile de sinteză controlate.

Viaţa pe Pămînt, sub toate aspectele ei, toate procesele care au loc în spaţiul cosmic au la bază reacţiile de sinteză şi nicicum fisiunea nucleelor.

În Uniunea Sovietică se acordă o mare importanţă obţinerii de reacţii termonucleare controlate, şi aceasta încă de la primele începuturi ale energeticii atomice. Savanţii noştri nu cruţă nici banii şi nici timpul pentru a smulge naturii unul din secretele pe care le ascunde cu zgîrcenie şi anume controlul proceselor energetice, datorită cărora există viaţa pe pămînt, datorită cărora strălucesc soarele, îndepărtatele stele.

În cercetările lor, savanţii sovietici se străduiesc să obţină reacţia termonucleară controlată în plasma hidrogenului, reţinută în instalaţii speciale, cu ajutorul cîmpurilor magnetice.

Nivelul tehnicii moderne permite încă de pe-acum construirea unui reactor în care un metru cub de plasmă caldă formată dintr-un amestec de deuteriu şi tritium (izotop al hidrogenului, mai greu decît deuteriul) să degaje milioane de kW. Aceasta înseamnă mai mult decît s-ar putea produce în zona activă a oricărei alte instalaţii energetice, referindu-ne, bineînţeles, şi la reactoare şi la motoarele cu reacţie. În principiu, crearea unor reactoare cu deuteriu-tritium, destul de reduşi ca volum ca să poată fi instalaţi la bordul navelor, a devenit posibilă.

Putem afirma aici că şi reactoarele cu deuteriu pur îşi vor afla în curînd soluţia tehnică.

La ordinea zilei se află, deci, probleme dintre cele mai complexe care, am putea spune, interesează întreaga omenire. Atît de complexe, încît un singur om, ba uneori chiar un întreg colectiv n-ar fi în stare să le rezolve. În zilele noastre savanţii care lucrează izolaţi devin tot mai rari, vastele probleme care preocupă ştiinţa putînd fi rezolvate numai în cadrul unor colective nu mai puţin vaste. Actualele institute de cercetare se transformă cu repeziune în mari ansambluri complexe, cu instalaţii variate, în care lucrează savanţi de cele mai felurite specialităţi... Activitatea ştiinţifică cu uşile închise, sau chiar în mici colective, e de neconceput în epoca noastră. Uneori e greu să afli, chiar şi în limitele unei ţări, toate resursele necesare rezolvării unei probleme. Căci, în urma dezvoltării inegale a ştiinţei şi tehnicii, o ţară poate fi mai avansată într-un domeniu, dar în urmă în altele.

Colaborarea în elaborarea problemelor pe care şi le pun savanţii devine, în studiul actual al dezvoltării ştiinţei, mai mult decît necesară.

V. Emelianov

conducătorul Direcţiei centrale pentru folosirea energiei atomice de pe lângă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S.

ÎN AJUN

Ofensiva pentru cucerirea paşnică, în folosul întregii umanităţi, a Cosmosului continuă să se desfăşoare pe un front larg în Uniunea Sovietică. În această grandioasă bătălie dintre Om şi Natură — în care umanitatea, prin detaşamentul ei cel mai înaintat, asaltează, asemenia unui nou Prometeu, tărîde cerului, înaintarea se face pas cu pas, cu preţul unor eforturi titanice. Pentru a smulge tainele firii, omenirea trebuie să utilizeze toată inteligenţa, întreg arsenalul tehnic şi ştiinţific pe care şi l-a creat aici, pe bătrîna noastră planetă.

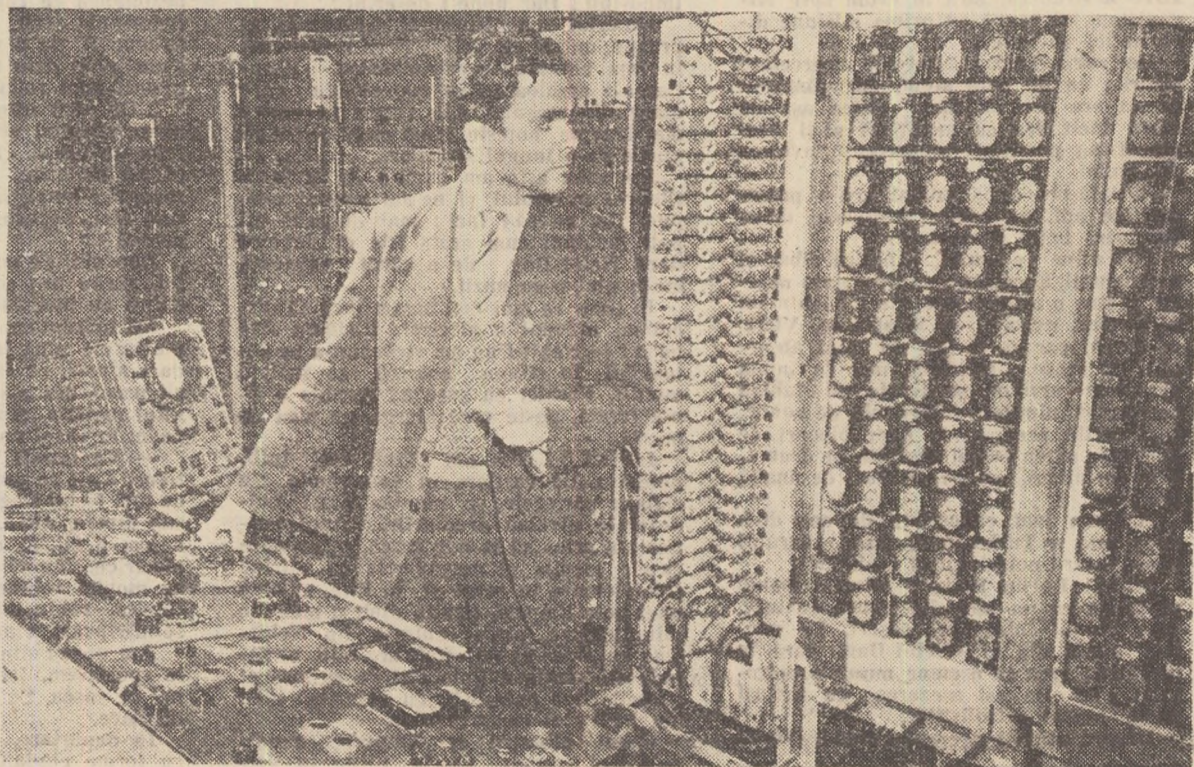
În fruntea acestei epocale bătălii se află savanţii sovietici, iar alături de ei — ca un formidabil spate al frontului — întregul popor, care a creat şi asigură omenilor săi de ştiinţă condiţii ideale de lucru. Rădicat pentru prima dată de Revoluţia din Octombrie la o existenţă omenească în accepţia superioară a cuvîntului, poporul necuprîndea Rusii consideră activitatea ştiinţifică drept o parte a cauzei sale, un aliat în lupta sa pentru fărîmarea unei vieţi de lumină şi prosperitate. Această legătură strînsă dintre ştiinţă şi popor se vedeşte la tot pasul şi constituie fără îndoială una din explicaţiile miraculosului salt înainte — care umple acum Occidentul de atîta mirare — al ştiinţei şi tehnicii sovietice.

Iată numai unul din numeroasele fapte semnificative în această direcţie.

În noaptea de 22 decembrie 1959 un fulger de lumină orbitoare a brăzdat cerul vinăt al finutului Habarovsk: un neobişnuit de mare meteorit — unul din acele tulburătoare mesaje pe care Cosmosul le trimite din cînd în cînd Terrei noastre — căzuse în această parte a Siberiei. Studiarea acestor corpuri cereşti, instructivă în orice împrejurare, este cu atît mai importantă acum, cînd ştiinţa sovietică pregăteşte ofensiva decisivă — zborul omului în Cosmos. Aşa dar, misteriosul mesager celest trebuia găsit şi silit să dezvăluie tainele atît de preţioase viitorilor cosmonauţi. Comitetul pentru meteoriti al Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. a încredinţat această sarcină conducătorului Direcţiei geologice a Extremului Orient, V. I. Iarmoluk. Înarmat cu hărţi, instrumente şi aparataj de înaltă precizie, geologul şi mica sa expediţie, au pornit să escaladeze munţii, să treacă rîurile şi prăpăstii adînci, în căutarea meteoritului. Nici configuraţia extrem de capricioasă a solului, nici vicisitudinile asprului climat siberian nu au putut opri activitatea expediţiei. Care a sporit ca număr cu fiecare zi, deoarece acei dintre locuitorii de prin partea locului ce fuseseră martori oculari ai fenomenului ceresc, au finit să se alăture cercetătorilor, călăuzindu-i spre locul unde a căzut meteoritul. Şi astfel, expediţia Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S. a căpătat o sută de noi colaboratori. E drept că nici unul dintre cei o sută nu posedă nici un fel de titluri academice şi nici măcar vreă pregătire ştiinţifică specială. Sînt oameni obişnuiţi, cultivatori de secară sau crescători de vite, siberieni din tată-n fiu, care ar vîde primii ducă cineva iar hînuşi de veleităţi academice. Şi cu toate acestea, prin activitatea lor, benevolă şi entuziastă, ei ajută omenirea să-şi imbogătească cunoştinţele despre Cosmos. Datorită şi lor, omenirea descăluşată pentru prima dată din lanţurile gravitaţiei, îşi va putea trimite primul mesager în lumea astralor.

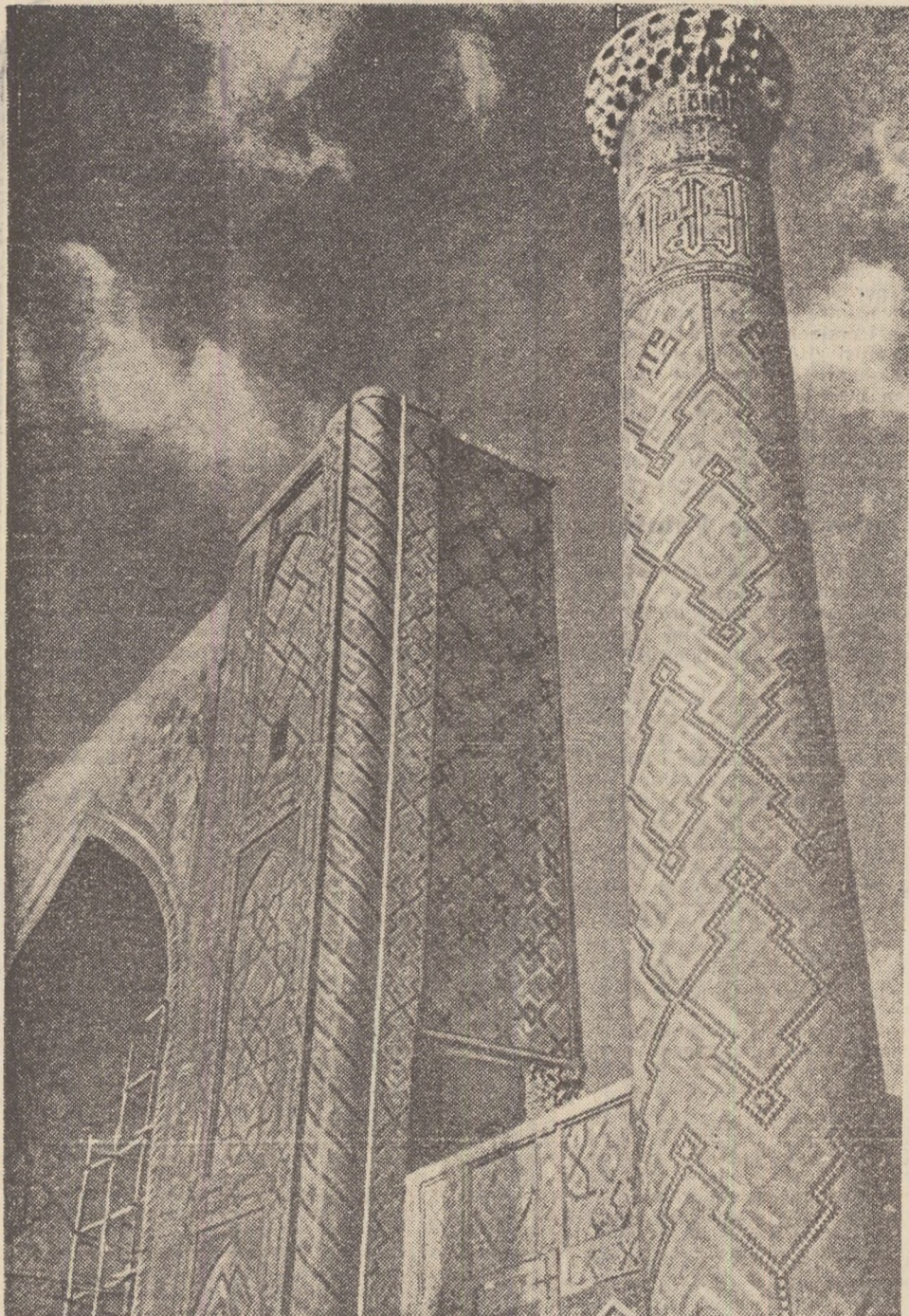
De aceea, să rafinem gestul marelui în simplitatea şi firescul său al celor o sută de fii simpli ai Siberiei şi să le adresăm şi lor un gând de recunoştinţă în ora solemnă şi apropiată a primului zbor în Cosmos.

Victor Rusu

La pupitrul de comandă automată al unei instalaţii atomo-electrice.

Monumente arhitectonice — mărturii ale unei arte străvechi...

Vroiam să pătrund cu privirea în viitorul Turkmeniei apusene, să visez la priveliști noi, la orașe înecate în verdeață, la autostrăzile care-o vor străbate, la viitoarele-i porturi maritime. La ce bun, însă, când toate se realizează chiar astăzi, sub ochii noștri!

„Intre cer și pământ, care par la fel de netede, se-nalță un fum ce se pierde parcă în neant. Lumina palidă a lunii scaldă întinderile posomorite, lacurile și colinele înzăpezite, o liniște ca de morimint domnește de-a lungul a sute de verste. Drumuri devastate de călăreții lui Timur, pirjolit de arșiță și ger; deșerturi care nu dorm și nici nu visează, care nu există... Istoria, această artă a morților, nu poate ființa în asemenea locuri. Totul e relativ în ținutul acesta în care nisipurile s-a învâlmășit cu sarea și cu soarele.”

Așa descria Turkmenia Larisa Relsner, cunoscuta ziaristă sovietică care, în 1919 a străbătut țara în drum spre Afganistan, împreună cu prima misiune diplomatică sovietică.

Desigur, Larisa Relsner cercetase locurile cu un ochi atent, dar pământul acesta era așa de tăcut, părea așa de mort, încât era cu neputință să-ți imaginezi, să presimți renașterea, învierea deșertului.

Și iată-ne, după numai vre-o patruzeci de ani, pe același străvechi drum odinzoară bătut de caravane.

Sub aripa avionului, panglica albas'ară a canalului Kara-Kum se dezvăluie ochilor pentru o ultimă oară. Cu cât înaintăm spre apus, peisajul se înăsprește. Viața, mișcarea, par să fi fost cu totul absorbite de soare. Deodată, însă în inima deșertului arzător, se ivește un tablou neașteptat, uimitor: sumedenie de sonde, contururile precise ale unor blocuri de locuințe, pălăjeniciul argintiu al drumurilor asfaltate, stâlpii înalți de înaltă tensiune.

Așa am luat cunoștință de cea de-a doua față a Turkmeniei, țara „aurului negru”, țara petrolului și a chimiei.

Munții Bolșie Balkani (Marile Dune) se înalță ca un lanț din platră cenușie, de-a lungul întregului deșert. La poalele unuia din ei, Nebit-Dag, care în turkmenă vrea să-nsemne muntele petrolului, se află și așezarea cu același nume, orașul petrolistilor.

Despre această așezare circulară, vorba

vine, o legendă dat fiind că ține cu totul și cu totul de vremurile noastre. Într-o noapte, spune „legenda”, dintr-un avion care zbura deasupra Nebit-Dag-ului, a sărit cu parașuta un om. Dimineața, omul a ajuns la porțile orașului: o stradă largă se pierdea în depărtări, case prietenoase din platră, cu un etaj, zimbeau vesele din ferestre printre ramuri înflorite de salcîm; la o răspintie, o florăreasă vindea trandafiri brobonași încă de rouă, trecători, îmbrăcați europenește, treceau și veneau fără încetare, automobilele lunecau fără zgomot de-a lungul străzilor...

— Nebit-Dag? s-a minunat călătorul. Imposibil! Dar unde-l deșertul?

Deșertul nu dispăruse, era acolo, aproape, numai că dăduse ceva mai înafară în fața elanului constructorilor. Răsuflarea-i arzătoare se mai simțea spre marginile orașului, din vreme în vreme mai încerca, hojeste, să-și strecoare nisipurile de-a lungul străzilor...

Povestea asta am auzit-o de la însoțitoarea avionului, și ne am amuzat nespus. De, ce să-i faci: mai degrabă îți poți închipui cum arată Rio de Janeiro decât Nebit-Dag, de a cărui existență mulți nici n-au auzit.

În timp ce mai continuam încă să discutăm, avionul a aterizat. Distanța Așhabad — Nebit-Dag am străbătut-o în automobil. În stînga noastră se înalțau munții. Paralel cu șoseaua șerpuită o linie ferată, peste care alerga un tren de marfă.

Intrînd în oraș am văzut, mai înțîl, numai nolle cariere în construcție. Se finisau parterele, se plantau pomi, bulldozerele nivelau drumurile. Apoi verdețea a prins să se-nde-enscă, să se-nșire casele locuite și magazinele cu vitrine scintilietoare în soare și, în fine, aidoma unei note limpezi, țîșnîță dintr-o melodie mîngîietoare, plața centrală din Nebit-Dag cu pinza ei de asfalt argintiu, cu fațada albăstruie a Palatului de cultură al muncitorilor petrolisti, cu zidurile albe ale Palatului construcțiilor.

Cerul albastru și limpede, munții golași și roșcați, casele plătite în verdețea ne-au făcut să asemănăm așezarea cu o mică stațiune balneară: cine știe,

Sub soarelele

al Turkmeniei

poate că dacă mai făceam câțiva pași, dădeam de mare.

Cîteva zile mai tîrziu, privirile ne-au fost fermecate de Celeken, apoi de Krasnovodsk unde, pînă de curînd, nu puteai ajunge decît cu vaporul de Baku, care alimentează cu apă dulce orașul.

Astăzi, Celeken și Krasnovodsk nu se deosebesc de Nebit-Dag, capitala nisipurilor, decît, poate, prin suprafața planșajilor. Bulevardele lor sînt la fel de umbroase, străzile la fel de netede, aceleași case cu un etaj, albe și cochete, aceleași stururi la ferestre, aceleași terase prelungite spre curți.

Aflînd că sînt ziaristă, cîteva tinere din Celeken cu care am avut prilejul să fac cunoștință la hotelul din Nebit-Dag, mi-au spus: „La Celeken e mult mai bine. Acolo-i Caspica. Vă sfătuim să-l vizitați, e o adevărată stațiune balneară!”

Aceleași laude despre nolle orașe ridicare le-am auzit și la Krasnovodsk, și în micul orașel petrolifer Kum-Dag. Ce să-i faci? Fiecare oraș își are patrioții lui!

Dar cine a schimbat într-o asemenea măsură fața deșertului? Bineînțeles, oamenii sovietici.

Ani de-a rîndul s-a crezut că în deșertul acesta nisipos, pirjolit de un soare prea darnic, singura forță motrice poate să fie numai apa, fără de care nu există nici agricultura, nici creșterea vitelor, unicele izvoare de belșug, de prosperitate a țării.

Intre timp au avut însă loc o seamă de schimbări calitative care, la început, au trecut neobservate pînă și de localnici. Acum a devenit evidentă realitatea că într-un viitor foarte apropiat Turkmenia va deveni un uriaș depozit de petrol și gaze, o rezervă inepuizabilă de sulfat, această materie primă aflat de prețioasă pentru industria chimică.

Minuțioasele cercetări întreprinse de geologii sovietici în partea de apus a Turkmeniei au dovedit că chiar numai prin rezervele de petrol și gaze cunoscute pînă acum, republica ocupă unul din primele locuri în U.R.S.S. Dar prospecțiunile continuă, și încă pe ce scară!

E de ajuns să arătăm că din 15,7 miliarde ruble prevăzute de planul septennal pentru dezvoltarea R.S.S. Turkmenie, cinci miliarde și jumătate sînt destinate lucrărilor de prospecțiune.

*

De multe ori, se întîmplă, ca viața să îți-o ia înainte.

La Așhabad, înainte de-a porni spre Turkmenia apuseană, i-am consultat îndelung pe localnici ca să aflu cum pot ajunge la Celeken.

— Cu avionul, m-au sfătuit. Mașina nu poate ajunge pînă acolo.

Și totuși, n-au avut dreptate. Căci chiar și locuitorii Așhabadului ignoră rezeziunea cu care constructorii prefac fizionomia țării. Am făcut călătoria în automobil, pe o șosea care străbate nisipurile, și de-a lungul căreia se înșirau pilonii unei rețele de înaltă tensiune.

...Un vînt ușor mătură cocoșele dunele, stîrnind vîrtejuri de nisip. Șoferul frînează brusc. În față-ne, patru cămlele pășesc molcom, abia mutindu-și picioarele lungi, noduroase. Ce-or fi căuțind aici, departe de orice așezare ome-nească?

Deodată, de cealaltă latură a drumului, zărim trei corturi și o turmă de oi. Cîinii au început să latre furioși.

Ne îndreptăm într-acolo, înotînd cu picioarele pînă la glezne în nisip. Și, o dată ajuns, ce credeți că vedem? Răsărit parcă din nisip, un robinet își înalță gîtul metallic, din care apa țîșnește, limpede, în vasul unei femei turkmenie.

— Vă mirați? ne-ntreabă șoferul. Și totuși e cît se poate de simplu: conducta de apă Nebit-Dag—Celeken trece chiar pe sub dunele astea. Nu-i mult de cînd aici a fost o tabără de constructori ai liniei electrice. Muncitorii au căutat conducta, au montat robinetul și... gata apa. Bine înțeles, robinetul a rămas pe loc. Așa se-nfiripează viața!

Am pornit din nou. Cămlele, pe care le speriașem, își reluasera mersul legănat pe șosea. Se pare că civilizația nu le displace.

În depărtare, după niște dune înalte, cu forme ciudate, răsare un șantier al constructorilor. În înserarea care se lasă încetîșor, flăcările de la bucătăria por-

tabilă aruncă lumii fantastice peste luețele întunecate ale vagonetelor.

zica radioului răsună familiar, și tociudat în locurile acestea. Lămpile electrice scînteiază în vagoane (șantierul o centrală mobilă), pietrele de dom se izbesc zgomotos de mese, filele ziilor foșnesc ușor. Ziua de muncă s-a și șit și muncitorii se odihnesc de parțil la Tula, Reazan sau cine știe în ce loc civilizat. Încît e nevoie de un ocare efort ca să-ți închipui în jur stăpustie, nemărginită, pirjolită de raneceurătoarele ale soarelui.

Ajunși la Nebit-Dag, timpul s-a dedit a fi cum nu se poate mai prețios. fi vrut să vedem totul, și erau atitea curi de văzut...

În cursul cincinalelor noi, ziarne-am deprins să vedem transformata îndrăzneală și repeziune, geograficatriel, așa încît ni se pare firesc, atîcînd vedem răsărind noi mîșcîter orașe noi. Aici, în Turkmenia, ysa,tervenția omului asupra naturii e mai zabilă ca oriunde, alît de violent e trastul dintre tăcerea multimilenară sipurilor mișcătoare și activitatea pgiasă a omului.

Iar ceea ce s-a făcut nu e decît început. Cele două mari zăcăminte, coperite la Okarem și Kamlıdja, în giunea Hassan-Kuli, vor permite c Turkmenia apuseană să se creeze o petroliferă și de gaze naturale, carva adăuga la cele existente de la N Dag și Celeken.

Bogate zăcăminte de petrol și gaz fopt prospectate și în regiunea ceu a Kara-Kum-ului.

Nebit-Dag a devenit centrul cul al Turkmeniei apusene. A fost deso o școală de muzică, e pe cale de a terminată construirea unei universerale și a unui institut de cercetăr înalță un centru de televiziune și u nematograf cu ecran lat...

Dar cel mai mult ne-au interesatuși întîlnirile cu oamenii. Printre mărțile vizite pe care le-am mncuitorilor orașului, a fost și acea muncitorul Kurban Anacv.

Am fost întîmpinați de o femeipărul negru, investimintată în costumflonal. Rochia i lungă, de culoareașinei putrede, lăsa să se întrevadăpicioare mici, cu pantaloni viu colstrînși pe glezne. Pășind ușurel, cu picioarele goale, pe covorul de la intrare, Asserbab Kurbanova ne-a îndrumat spre o încăpere mare. Într-un colț, pe o pernă, un copilăș de toată frumusețea. Cu ochii negri, fixați asupra oaspeților neaștepțați, părea un Buda în miniatură. După obiceiul turkmen, odaia era aproape goală, dar printr-o ușă întredeschisă, am zărit un birou și un stelaj încărcat cu cărți.

După noi, a intrat în odale un băleț în pantaloni scurți.

— Asta-i cel de-al trellea fiu, ni l-a prezentat gazda. Cel mai mare urmează cursurile colegiului tehnic din Așhabad. Iar fata e acum la școală. Asta-i mama unde-și face lecțiile.

Femeia părea pătrunsă de respect pentru știință.

— Dar dumneata, Asserbab, ce studii ai făcut? am întrebato.

— Eu? Am terminat șaple clase. Ce-i drept, e cam pușin. Mă străduiesc, însă ca copil să învețe mai mult, adăugă ea cu un suris blăjîn.

Seara, în biblioteca Palatului de cultură, sau în sala de conferințe se adună multe tinere cu...

...Cine a

torid

eniei

— De ce vă mirați? mi s-a adresat Maria Mihailovna Bondarenko, directoarea Palatului. Femeile turkmene sînt dornice să afle, să cunoască cît mai multe. Și cum grijile gospodăriei nu le prea împovărează... Dar, n-aveți decît să cercetați listele abonaților la biblioteca noastră. O să aflați o mulțime de nume turkmene.

Deși ne aflăm la mijlocul săptămîinii, în încăperile rezervate cercurilor de amatori activitatea era în toi. Orchestrele repetau, învățau cîntece noi, melodii de dans noi. Și, pentru că veni vorba de dans, trebuie să spunem că Ansamblul de dansuri din Nebit-Dag a reușit să se situeze, datorită măiestriei membrilor lui, pe primul loc în Turkmenia.

Cercul de artă dramatică s-a transformat în teatru popular. Primul teatru popular din Turkmenia. Pe lângă Palat funcționează și o universitate populară cu 80 de studenți înscriși la facultățile de literă și muzică.

Acum, cînd elegantele avioane „TU-104” străbat distanța Moscova—Așhabad în numai 4 ore, Nebit-Dag primește mulți oaspeți și din capitală.

Am văzut pe străzi afișe anunțînd o reprezentație a unor soliști de la „Bolșoi Teatr”, un meci de fotbal între echipa localnică și echipa moscovită „Dinamo”, iar în ziua plecării noastre se făcea mare publicitate unui circ din Moscova care urma să sosească.

Scurte însemnări de călătorie... Reușesc ele oare să sublinieze înfățișarea generală a Turkmeniei de astăzi, în plin avînt al septenaliului? Mi-ar fi greu să spun. Dar de un lucru sînt sigură: primul an al planului septenal a fost pentru țara aceasta un an de mare avînt, un an de ritmuri accelerate.

Startul a fost luat. Anul 1960 va vedea născîndu-se prima mare întreprindere a industriei chimice turkmene, uzina de superfosfați de la Ceardju, va vedea ridicîndu-se zidurile combinatului Rabogazgol, destinat producerii sulfatului. La Celeken a fost construită o uriașă estacadă, copie fidelă a celebrei estacade de la Baku, pentru extragerea „aurului negru”, ascuns cu zgîrcenie de natură sub valurile mării.

Elena Mikulina

Tineri din lumea întreagă vizitează an de an Uniunea Sovietică — țara tinereții lumii.

DESTINUL UNEI GENERAȚII

O anchetă recentă a ziarului „Komsomolskaia Pravda”, printre tinerii sovietici și tinerii din Occident, axată pe următoarele trei întrebări: 1. Ce vi s-a întimplat nou în ultimul an? 2. Cum vă distrați și cum vă petreceți timpul liber? 3. Care vă sînt planurile de viitor, aveți siguranța realizării lor? — ne pune în fața a două drumuri, „două destine ale aceleiași generații”, după cum apreciază cu gravitate redacția. În lumina dialogului născut din trei simple întrebări tinerești, oamenii se conturează perfect pînă departe în zare, așa cum într-o lucrare dramatică bună, din două replici ai un om, un caracter. Ancheta ziarului e un dialog dramatic, între oameni tineri aflați la mari depărtări, nu numai geografice ci, mai ales, sociale, oameni care nu se cunosc, dar pe care, cum se întimplă de atîtea ori pe drumurile vieții, o simplă întimplare, trei întrebări interesante ale unui ziar să zicem, îi pune pentru cîteva clipe față în față, îi obligă să se privească cu sinceritate în ochi, să gîndească, după care se despart și pomesec mai departe, fiecare pe drumul său. Acolo, la răscruce, nu rămîne decît înțelegerea.

Lui Laster K., un operator la o mașină electronică în Statele Unite, nu i s-a întimplat nimic deosebit în ultimul an. Mai mult: e de părere că nici nu se poate ca în fiecare an să se petreacă ceva interesant; lucrează pe brînci pentru compania care-l salarizează, n-are timp pentru distracții, pentru că „nu e rentabil”, iar viitorul, planurile sale de a urma cursurile serale ale unui colegiu pentru a deveni economist, sînt condiționate de serviciu. „Dacă rămîn fără lucru? Nimeni nu poate să spună ce va fi miine...”

Replica sovietică e radical alta. Pentru Bustan Șagăneeva, textilistă la Tașkent, absolut totul este nou. Anul acesta a fost angajată la combinatul textil, a absolvit clasa nouă, corespundează în limba germană cu Ștefan Schneider din Leipzig și stă în fața alternativei: la ce institut să se înscrie după absolvirea liceului? La Institutul de limbi străine sau la cel textil? Poate că la amîndouă. Nimic nu o împiedică. Saparbek Kasmambetov a fost anul acesta angajat la teatrul regional din Narin (Kirghizia); de la 14 ani e plecat de acasă, incredințat de vocația lui artistică, a ajuns în orașul Frunze, a studiat într-o școală de meserii, a devenit electrotehnician, dar pasiunea cea mare a ră-

mas arta. A lucrat ca artist amator, a intrat într-o nouă școală — de activiști culturali —, s-a dezvoltat, s-a afirmat, teatrul din Narin l-a angajat în 1959 și Saparbek nu mai are timp liber, e plecat în lungi turnee printre ciobanii pășunilor înalte, joacă și cîntă în fața lor, compune muzică pentru ei. Tamara Șuklinova, muncitoare la Combinatul de mătase din Orenburg, are replica mai reținută, mai sobră. Cu trei ani în urmă, a suferit o condamnare pentru o infracțiune; a trăit într-o tabără de reeducare de unde anul trecut tovarășele ei de muncă, au luat-o pe garanția lor, înapoi la combinat. Tamara a simțit umărul familiei sovietice, a cunoscut acel fundamental sentiment al societății ei — tovarășio, credința în om. Acum, la Orenburg e calmă, activă, profund schimbată, condusă de gîndul stăruitor — „să ștergă pata neagră”, cum spune ea, să intre în Komsomol, să poată să-și privească tovarășele deplin liniștită că nu le-a înșelat încrederea.

Dimpotrivă, Egon Leschniz, profesor din Hamburg, e obsedat tocmai de ruptura dintre el și mediu, de complicitatea lui la o înșelătorie odioasă. E profesor de istorie, din vocație, — eterna vocație fascinantă în tinerețe și pe care, de pildă, un Saparbek Kasmambetov, în societatea sa socialistă, și-o realizează. Leschniz a intrat în clasă pentru a preda prima sa lecție, copiii au deschis ochii mari, gata să-l asculte, incredințați că tot ce va spune omul acesta, profesorul lor, e adevărat. Dar profesorul minte; el nu le spune adevărul, programele școlare ale guvernului din Bonn inspectorii săi îl silesc să mintă, să ascundă crimele fascismului, ticăloșia hitleristă. Altfel profesorul pierde slujba. Leschniz nu se mai uită în ochii copiilor care continuă să-l creadă, să-l asculte. „Nu mai pot trăi așa. Și nu știu cum să lupt” — spune replica acestui intelectual cîștigat căruia, din păcate, îi e necunoscut acordul deplin dintre om și societate. Un concetățean al lui Leschniz, un zidar inteligent din Frankfurt-pe-Main, Kurt Prol, intervine cu o demonstrație nu mai puțin acuzatoare la adresa destinului lor: a luat de la tatăl său vocația și uneltele de zidar, s-a calificat, are o slujbă bună, cîștigă bine, dar n-a construit în viața lui o casă frumoasă, ceea ce pentru un zidar e o nenorocire. Tot ce a înălțat au fost casecutii, în cîmp, în pădure, comandate de americani în scopurile lor militare. Vi-

sează să ridice o casă frumoasă, însă pînă atunci ar dărima, gratuit și cu plăcere, tot ce a construit în ultimii ani pentru armata americană din Germania Occidentală. Perspectiva lui David Matthews, marinar scoțian, nu e cu nimic mai constructivă: în ultimul an șomează, în fața lui stă nemișcată la chei nava pe care era angajat; i-a mai rămas speranța că va căpăta de lucru, dar cînd va fi asta? Cine știe ce va fi cu noi, miine? se întrebă și Jean R., un tînăr muncitor francez din nord, actualmente soldat în Algeria, așteptînd ordinele de luptă în „războiul murdar”. Visează să lucreze într-o uzină pentru elice navale... Dar, cît timp durează războiul acesta, totul e o utopie. Cînd se va termina războiul din Algeria?

Recent demobilizat, Grigori Merzlikin, șofer în Moscova, are cu totul alte probleme. Vrea să se însoare, vrea să-și ridice calificarea de șofer, să-și dezvolte măiestria de acordeonist, și — după spusele lui, într-o expresie sintetică — „nu se poate să nu reușească, doar e băiat arătos”. La nu știu cite mii de kilometri distanță de Merzlikin, de pe pămînturile destelenite, un fierar, Ivan Sazonov, anunță — cu sinceritatea fermecătoare a tînărului sovietic — că în ultimul an s-a îndrăgostit de Galia Reșetnikova, care lucrează cu el. Problemele sale sînt deci clare: va continua liceul seral, unde a absolvit, cu încă 300 de tineri, clasa a VIII-a, va continua halterofilia, va intra la școala tehnică de construcții de mașini, fără frecvență și... Galia. Un alt șofer, Voronin, din Stalingrad, a depășit de mult „perioada” aceasta. El anunță că anul trecut s-a născut Tatiana lui, într-o casă nouă. Tatiana și noua sa pasiune — radiofonia — care l-a făcut să abandoneze pescuitul, îl absorbe cu totul. Vrea să facă din Tatiana un om adevărat — acesta e visul său. „Numai de n-ar fi război”, spune Voronin. Toți îl privesc drept în ochi și, înainte de a se despărți, repetă cuvintele lui, cea mai adîncă dorință a tineretului lumii. Și se despart, fiecare mergînd înainte. Cele două drumuri, cele două destine se văd pînă departe, în zare...

Radu Cosașu

O nouă promoție de medici a părăsit de curând băncile Institutului din Taşkent (R.S.S. Uzbekă).

microscop

O nouă hartă a Lunii

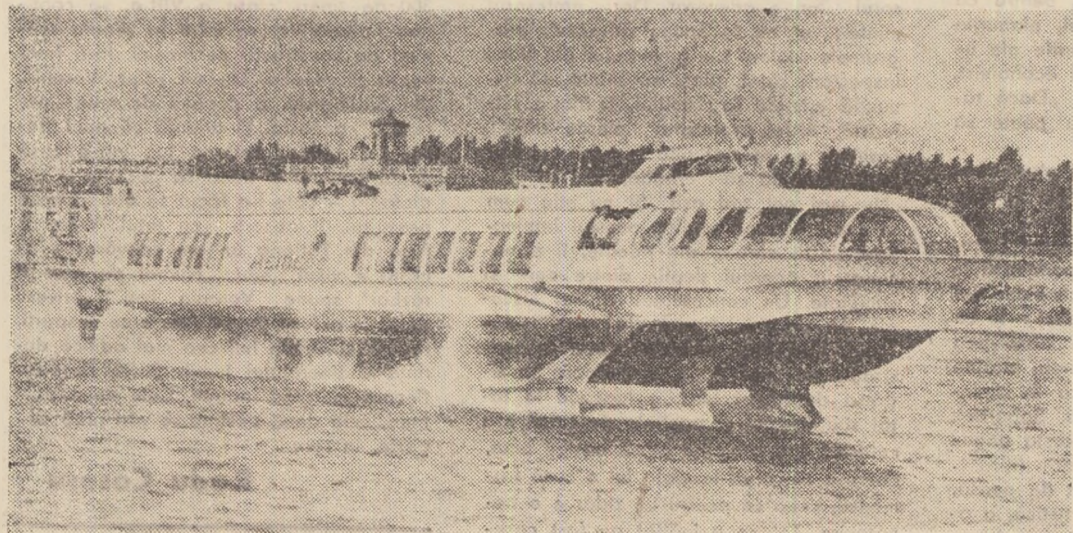
Filiala din R.S.S. Uzbekă a Asociației unionale de astronomie și geodezie a editat o nouă hartă a Lunii. Spre deosebire de hărțile mai vechi, aceasta cuprinde denumirile tuturor obiectivelor cunoscute de pe Lună. Pe noua hartă tipărită în trei culori, se disting limpede mările, șlrurile de munți, craterele lunare etc. Un semn convențional indică locul unde a aselenizat „Lunnik 2”, care a depus pe Lună fanioanele cu stema Uniunii Sovietice.

Planete pe ecranul televizorului

La observatorul din Pulkovo a fost supus probelor de verificare un telescop înzestrat cu o instalație de televiziune. S-au obținut astfel imagini de 500-600 de ori mai clare decât imaginile înregistrate cu ajutorul vechiului aparat optic al telescopului. În atelele observatorului a fost construită partea mecanică a noului televizor-telescop. Aparatul va fi prevăzut cu o serie de dispozitive automate, care au menirea să facă imaginea și mai clară.

Aparat de radio în montura ochelarilor

La Penza a fost construit un aparat de radio fixat în montura ochelarilor. Emisiunile radiofonice pot fi audiate introducându-se în urechea dreaptă un difuzor minuscule. Discul de acordare se află montat în brațul stâng al ochelarilor. Aparatul se alimentează de la un acumulator tip „T-006” și cântărește, împreună cu acesta, circa 100 g.

Barca cu motor „Meteor” — o nouă realizare a tehnicii sovietice. Având o capacitate de 150 pasageri, „Meteor” realizează o viteză de 80 km. pe oră.

PAVLOVISMUL DESPRE HIPNOZĂ

Pe la sfârșitul secolului XVIII, medicul austriac Mesmer a reușit să devină celebru prin vindecările „miraculoase”, pe care le obținea cu o baghetă obișnuită. El introducea această baghetă într-un bazin cu „fluid magnetic” și imprăștia asupra pacienților, avizi de vindecare, emanații invizibile, cu proprietăți necunoscute. Pe vremea aceea se spunea că, asemenea magnetismului terestru, există și un „magnetism animal”, suficient de puternic pentru a influența alte persoane, pentru a le supune voința, pentru a le vindeca de anumite boli. În cazul amintit, Mesmer, posesor al unui asemenea fluid, l-ar fi împrumutat „opei miraculoase”.

Teoria a făcut repede carieră. Hipnotizatorii s-au înmulțit ca ciupercile după ploaie, realizând, de multe ori, efecte amuzante. Nu încercăm să stabilim aici care dintre efectele obținute erau reale și care dintre ele erau rodul șarlataniei. Trebuie să recunoaștem, însă, că deși nu bănuiau cât de puțin miraculoase sint stările hipnotice, deși nu cunoșteau mecanismele fiziologice care stau la baza lor, hipnotizatorii minuiu totuși acest fenomen, cu existență reală.

Rapida dezvoltare a hipnotismului nu a putut să nu atragă atenția oamenilor de știință, dornici să înlăture din jurul acestui fenomen tot ceea ce era naivitate, șarlatanie și misticism. Printre acei care au luptat să demonstreze că starea hipnotică, provocată la oameni sau animale, este un fenomen apropiat de cel al somnului sau o stare specială a sistemului nervos, în orice caz un fenomen cu totul natural, amintim pe Bernheim, Charcot, Janet și pleiada de medici și fiziologi ruși: Babinski, Danilevski, Tokarski, Behterev ș.a. Adevărata explicație a somnului hipnotic cit și a stării hipnotice provocată prin sugestie verbală, adică prin cuvânt, a fost însă obținută cu ajutorul învățăturii lui I. P. Pavlov. Aceasta a lămurit care este bază fiziologică a hipnozei, mecanismele fenomenului, deschizând în felul acesta un vast orizont de aplicare a metodei în terapeutică și în cercetările experimentale.

Hipnoza — un somn parțial

Pavlov considera hipnoza ca un somn parțial. În somnul natural, obișnuit, inhibiția cuprinde întreaga scoarță cerebrală, coborând câteodată și asupra unor etaje nervoase inferioare. Somnul este deci o inhibiție generalizată. Hipnoza provoacă somnul parțial, adică inhibarea mai mult sau mai puțin profundă a unor zone de pe scoarța cerebrală, în timp ce altele rămân intacte. Hipnoza poate fi obținută pe mai multe căi, cel mai adesea prin excitanți tactili sau

auditivi, repetați la o intensitate medie. Monotonia lor, după depășirea stării de excitabilitate obisitoare, are drept consecință, în anumite condiții, inhibarea celulelor nervoase cărora li se adresează. Astfel, melodia cântată de mamă, însoțită de mișcările ei poate provoca somnul hipnotic. La fel, excitanți monotoni, cum ar fi tic-tac-ul ceasului, metronomului sau zgomotul caracteristic al ploii despre care Remarque afirmă că reprezintă cel mai vechi cântec de leagăn al omenirii. Printre excitanții hipnotici foarte puternici sint și corpurile lucioase. Acestea fascinează privirea, o pironesc asupra lor și, uneori, stabilesc o legătură greu de înlăturat. În aceste situații, omul sau animalul este hipnotizat, incapabil de a face vrea mișcare, deși ceilalți analizatori, adică celelalte simțuri: ale auzului, mișcării, mirosului etc. funcționează normal. Așa procedează uneori hipnotizatorii de circ, de pildă, așa procedează și șarpele cu ochelari care-și imobilizează pradă, privind-o.

Cum se realizează hipnoza

Ce „miracol” are loc în scoarța cerebrală a omului supus unei fixări îndelungate a ochilor printr-un corp strălucitor, sau prin înșși ochii hipnotizatorului? Globul ocular, datorită imobilității pleoapei, se „usucă” și obosește, pleoapele se îngreunează, privirea se împăienjenește. Concentrarea va sfârși prin lăcrimare și închiderea ochilor. În acel moment, în scoarța cerebrală are loc un fenomen activ de redistribuire a proceselor nervoase ale excitației și inhibiției. Dacă procesul fixării decurge normal, mai mult ca sigur că, din punctul de vedere al mozaicului cortical, se va obține o reducere a cimpului perceptiv, stingerea multor legături asociative caracteristice stării de veghe. Efortul nervos orientat doar spre acțiunea fixării îl determină pe cel hipnotizat să „nu audă”, să „nu simtă” aproape nimic din ceea ce se întâmplă în jurul său. Pe scoarța lui cerebrală apare un puternic focar stabil de excitație, în proiecția corticală a analizatorului vizual. În virtutea unor legi cunoscute excitația se va concentra tot mai mult în zona dată captiv și o sumă de alte excitații sosite la scoarță, din alte zone. Pe de altă parte, excitația puternică din zona occipitală va determina, prin cunoscuta lege a inducției negative o adăncire reciprocă a inhibiției din jur, deci din alte zone. Mai tirziu, focarul acesta poate fi lichidat devenind, din focar excitor, focar inhibitor.

Aceleași fenomene cunoscute, cu totul naturale, obișnuite, deși mult mai complexe, au loc și în cealaltă variantă a hipnozei, provocată prin sugestie verbală. De cele mai multe ori, în clinica terapeutică efectul sugestiei verbale este asociat cu efectele hipnotice ale excitanților monotoni. Eficiența metodei constă în aceea că, cuvântul, fiind legat de stările speciale ale somnului, revine de fapt aceste stări, atunci când este amintit. Cuvântul, folosit când trebuie și cum trebuie, provoacă acel somn parțial în diferite zone ale scoarței cerebrale, apoi în altele, modificând mozaicul cortical după voie.

Nimic „miraculos”

De unde vine această forță a cuvântului, cum se explică faptul că un subiect bine hipnotizat la sugestia „bei vin” de pildă este convins de acest lucru, deși el bea de fapt apă curată? Care este mecanismul fiziologic care face ca excitația provocată de ordinul-cuvânt să fie mai puternică decât excita-

ția provocată în mod necondiționat de gustul apei?

Elucidarea mecanismului sugestiei verbale pleacă de la teza că la baza sugestiei și auto-sugestiei stă un mecanism reflex condiționat, adică o legătură bătătorită între proiecția corticală a cuvântului și proiecția corticală a senzațiilor și percepțiilor pe care le desemnează acel cuvânt. Există deci o legătură nervoasă temporară, realizată în decursul vieții individului, între două grupuri de celule. Această legătură face ca odată cu pronunțarea cuvântului, care este un semn al unui anumit obiect, fenomen, stări, el să devină un excitant real, adică să poată provoca excitația și în grupul de celule care reprezintă senzația respectivă. La un subiect cu scoarța cerebrală slăbită de oboseală, cu un tonus cortical redus printr-unul din procedeele amintite de provocare a unei inhibiții parțiale, după cum spune Pavlov, sugestia se va concentra într-un punct, într-o zonă corticală determinată, izolată de legăturile altor asociații. Punctul de excitație stabilit prin cuvânt este însoțit de o puternică inducție negativă în jur, care inhibă o serie de excitații venite de la alți receptori și care nu sint în legătură cu acel cuvânt. În felul acesta eficacitatea excitației provocată prin cuvânt crește cu cât el este mai izolat, subiectul neavând posibilitatea de a judeca în mod critic situația creată și de a se opune. Un ordin, un cuvânt care creează un asemenea punct de excitație devine irezistibil, arată Pavlov. El declanșează un circuit nervos complet izolat de altele cu care, în cazul unei activități obișnuite, este legat. Circuitul declanșat în mod reflex folosește calea bătătorită și atinge grupul de celule corespunzătoare excitantului necondiționat, de care este legat acel cuvânt. Drept urmare, va avea loc și declanșarea reflexului condiționat: de gust, de pildă, dacă sugestia verbală vizează așa ceva, de văz sau, dimpotrivă, de „orbire”.

Hipnoza ca terapeutică

Mecanisme care există în scoarța cerebrală a omului cu sutele de mii, dacă sint folosite cu competență și pricepere, determină obținerea stărilor hipnotice provocate prin cuvânt, pentru nevoi terapeutice sau experimentale. Acum se ridică și o altă problemă: cum este posibil ca, cu ajutorul cuvântului dublat de tratamentul medicamentos, să se poată interveni în vindecarea unor boli de piele, boli ulceroase, hipertensive etc.?

Învățătura lui Pavlov și a școlii sale ne arată că organismul este nu numai o construcție unitară, dar și un tot unitar funcțional. În acest caz, cuvântul, care formează un întreg sistem de mecanisme superioare existente numai la om, are un rol de coordonator al întregii activități nervoase a organismului, putînd, în anumite limite, provoca și modificări în funcțiile cele mai intime, biochimice și vegetative (în activitatea organelor interne, în procesele metabolice etc.).

Pe terenul sigur al fiziologiei materialiste pavloviste, metoda hipnozei a devenit un mijloc eficient de psihoterapie. Cunoscuți specialiști sovietici, printre care Ghiliarovski, Platonov, Rohlin ș.a., dezvoltă bazele pavloviste ale hipnozei insistînd asupra folosirii metodei și aplicării ei potrivit personalității bolnavului, în deplin acord cu dorințele acestuia.

Ion Ciofu

Filmul

Cum a fost realizat filmul „Crucișătorul Potemkin“

Se împlinesc 35 de ani de cînd a apărut pe ecrane marele film al lui Serghei Eisenstein, „Crucișătorul Potemkin“, care s-a înscris ca un eveniment epocal în istoria cinematografului. În rîndurile de mai jos scriitorul Max Poleanovski evocă cîteva episoade din timpul tîmării filmului.

La 22 octombrie 1925 mă întorceam la Sevastopol. Cînd trenul a ieșit din ultimul tunel, în fața pasagerilor s-a deschis tulburătoare priveliște a mării. Și deodată, spre stupefarea generală, am văzut ancorat la țîrm un crucișător pe care scria cu litere mari „Potemkin“.

Nu-mi venea să cred ochilor. Știam absolut precis că crucișătorul nu mai exista de un an. Cum de a „înviat“? „Secretul“ mi-a fost dezvăluit de un marinar.

— Nu vă uitați că scrie „Potemkin“. De fapt e alt crucișător, de același tip. De curînd au venit aici niște oameni din Moscova care s-au dus la comandamentul flotei și au spus că au nevoie de „Potemkin“. Cîcă au de gînd să facă un film. Ei, dacă ar fi venit anul trecut, mai găseau încă crucișătorul. Au luat cutia asta și au aranjat totul pe ea. Vedeți ce bine au potrivit-o? Să juri că-i „Potemkin“!

Peste cîteva zile am făcut și eu cunoștință cu „oamenii din Moscova“. Printre ei erau Serghei Eisenstein, regizor, Grigori Alexandrov și Maxim Strauh, asistenții lui, și Eduard Tisse, operator.

Ziua de 23 octombrie a fost foarte frumoasă. Parcă era o zi de primăvară. Cineaștii s-au grăbit să înceapă filmările. Toți (în afară de regizor și de operator) purtau tricouri cu dungi late, albe și negre. Datorită dungilor, regizorul îi putea deosebi pe băieții lui din mulțimea figuranților.

— Nu-i deloc plăcut să lucrezi pe un butoi cu pulbere — mi-a spus Eisenstein. — Or tocmai asta facem noi acum.

Am aflat că corpul bătrînului crucișător slujea de depozit de mine și fusese ancorat într-un golf mai retras. După cum

se știe, minelor nu le prea plac zguduiri... Cînd Eisenstein a ales crucișătorul pentru filmul lui, vasul a fost scos în larg așa cum era, fiindcă numai era vreme să se descarce minele.

Regizorul se grăbea. Se apropia cea de a opta aniversare a Revoluției din Octombrie și filmul „Crucișătorul Potemkin“ urma să fie prezentat la adunarea festivă din sala Teatrului Mare.

Trebuia filmată scena „aruncării peste bord a ofițerilor criminali“. Dar cei care interpretau rolul ofițerilor au refuzat să facă o baie în apa rece, sub bicele vîntului de toamnă.

Singurul care s-a hotărît să facă treaba asta neplăcută a fost Grigori Alexandrov, asistentul regizorului și interpretul rolului locotenentului Ghilearovski. Alexandrov (azi artist al poporului) a fost aruncat peste

bord nu numai ca Ghilearovski. Schimbîndu-și de fiecare dată machiajul și îmbrăcămintea, a zburat de cîteva ori, în locul altora, în apa rece a mării.

Eisenstein avea în film rolul duhovnicului crucișătorului. În această calitate avea nevoie de o cruce mare pe care să o poarte la git. Dar nici unul din ajutoarele lui n-a vrut să se ducă să imprumute crucea de la vreo biserică. Noroc că s-a găsit un diacon care și-a imprumutat crucea... în schimbul unei jumătăți de rublă.

Filmul „Crucișătorul Potemkin“ se înscrie printre cele mai mari realizări ale cinematografului mondiale. Și cu toate că nava istorică nu mai este de mult, filmul care i-a fost închinat își continuă și azi cursa triumfală pe ecranele întregii lumii.

Max Poleanovski

Cadru din „Crucișătorul Potemkin“.

În ce filme îi vom revedea

Oleg Strijenov, Liudmila Marcenko, Iuri Iakovlev. Trei tineri actori pe care publicul nostru îi cunoaște și i-a îndrăgit. Pe Oleg Strijenov îl cunoaștem din multe filme: „Tănuțul“, „Al 41-lea“, „Așanasi Nikitin“, „Fata căpitanului“, „Viața e în mîinile tale“, Liudmila Marcenko a debutat în „Casa părintească“, iar Iuri Iakovlev a creat chipul neuitat al prințului Mișkin în ecranizarea celebrului roman dostoevskian „Idiotul“.

Care sînt noile lor creații, în ce filme îi vom revedea?

Oleg Strijenov: „Nopti albe“, „Poveste din nord“.

Liudmila Marcenko: „Nopti albe“, „Leon Garroce își caută prietenul“.

Iuri Iakovlev: „La capătul cerului al curecubeului“.

O nouă stea: actrița V. Lepko, care interpretează rolul Aurichii în filmul „Cîntec de leagăn“, realizat de studioul „Moldova-film“

Noul rol al Zvetlanei Jivankova

De data aceasta, o cheamă Soflika. La fel ca și în „Dragoste pe note“, cîntă și dansează minunat. Se cățără cu o ușurință de pisică pe garduri, iar la nevoie plînge de mișcă și pietrele... Silueta ei zveltă, zîmbetul ei fermecător fac să o îndrăgească toți cei ce o înconjoară.

De la iubitul ei Vasea aflăm că după absolvirea școlii medii Jata ore de gînd să-și „găsească un drum în viață“. Ușuratică și nepăsătoare, se apucă de mai multe lucruri dar le lasă baltă. Întîi se angajează funcionară, apoi lucrează o vreme în colhozul natal, apoi se înscrie la niște cursuri de telegrafist, devine cîntăreață într-un ansamblu de estradă ambulănt...

După un șir de întîmplări hazlii, Soflika se întoarce în colhozul ei de pe malul Mării Negre și intră în rîndurile artiștilor amatori din sat.

Noul film al Zvetlanei Jivankova se întitulează „Fata de pe malul Mării Negre“ și a fost turnat în studioul din Odesa, în regia lui A. Korenev.

Un maestru al scenei și al ecranului

Biografiile actorilor încep în mod diferit: unii ajung repede, fără dificultăți, la țelul propus, cunoscînd succesul încă de la început; alții șovăie, schimbă multe profesii pînă a se lăsa definitiv cucerii de lumea fermecată a artei.

Din prima categorie face parte Mihail Ulianov. Îl cunoașteam mai de mult din film, iar recent, cu prilejul turneului teatrului „Vahtangov“, l-am aplaudat și în teatru.

Cine l-a văzut pe Serghei Serrioghin, unul dintre eroii „Poveștii din Irkutsk“ în interpretarea lui Ulianov, nu-l va uita așa curînd.

Ca și Serghei, Mihail Ulianov este siberian. A venit din îndepărtatul Omsk pentru a se înscrie la școala teatrală „Boris Șciukin“ de pe lângă teatrul „Vahtangov“. A absolvit-o în 1950 și în același an a fost primit în trupa teatrului.

Primul lui rol a fost un rol istoric. În piesa „Fortăreața de pe Volga“ a creat chipul nemuritor al lui Serghei Mironovici Kirov. Primul rol, primul succes... Cineaștii l-au remarcat și

curînd Ulianov și-a făcut debutul în film.

„Ei au fost primii“, în care a interpretat rolul lui Koliyanov, a fost nu numai primul lui film, ci și începutul colaborării actorului cu regizorul Egorov.

Activitatea în cinematografie a lui Ulianov s-a împletit strîns cu cea teatrală. Pe scena „Vahtangovului“ a mai jucat în „Loris Godunov“, „Oleko Dundic“, „Filomena Marturano“ și în multe alte piese, ultimele fiind „Bucătăreasa“ de Sofronov și „Poveste din Irkutsk“ de Arzubov.

În film a urmat „Ekaterina Voronina“, „Casa în care locuiesc“, „Mergeau soldații“, „Voluntarii“ — acesta din urmă dîndu-i prilejul lui Ulianov să se întilnească din nou cu regizorul Egorov. Colaborarea dintre cei doi artiști s-a dovedit și de data aceasta deosebit de rodnică.

Al treilea film regizat de Egorov, cu Ulianov în rolul principal, se întitulează „Poveste obișnuită“ și se numără, împreună cu „Cerul Balticii“, printre noile creații ale talentatului actor.

Mihail Ulianov a creat o galerie foarte diversă de eroi: colhoznici, muncitori, intelectuali. Dar oricare ar fi starea lor civilă, oricare ar fi poziția lor în societate, pe toți îi caracterizează aceleași trăsături: noblețea sufletească, cînstea, corectitudinea, dragostea de muncă, încrederea în om. De aceea, poate, i-a fost și greu actorului să ne răspundă cînd l-am întrebat care este rolul lui favorit.

— Cred, totuși, că geologul Kașirin din „Casa în care locuiesc“ și căpitanul Zasohin din „Cerul Balticii“.

Cu fața lui plăcută, deschisă, de om simplu și bun, Mișka Ulianov este făcut parcă anume pentru rolurile de eroi pozitivi. Dar nu e vorba aici numai de însușiri fizice. Ulianov îi iubește pe oameni și crede în ei. În jocul lui el caută întotdeauna să scoată la iveală laturile luminoase ale sufletului omenesc. Și credem că i s-ar potrivi foarte bine ceea ce a spus despre el Iulia Borisova: chiar dacă prin absurd i s-ar încredința rolul unui gangster, tot ar reuși să dovedească că omul este minunat.

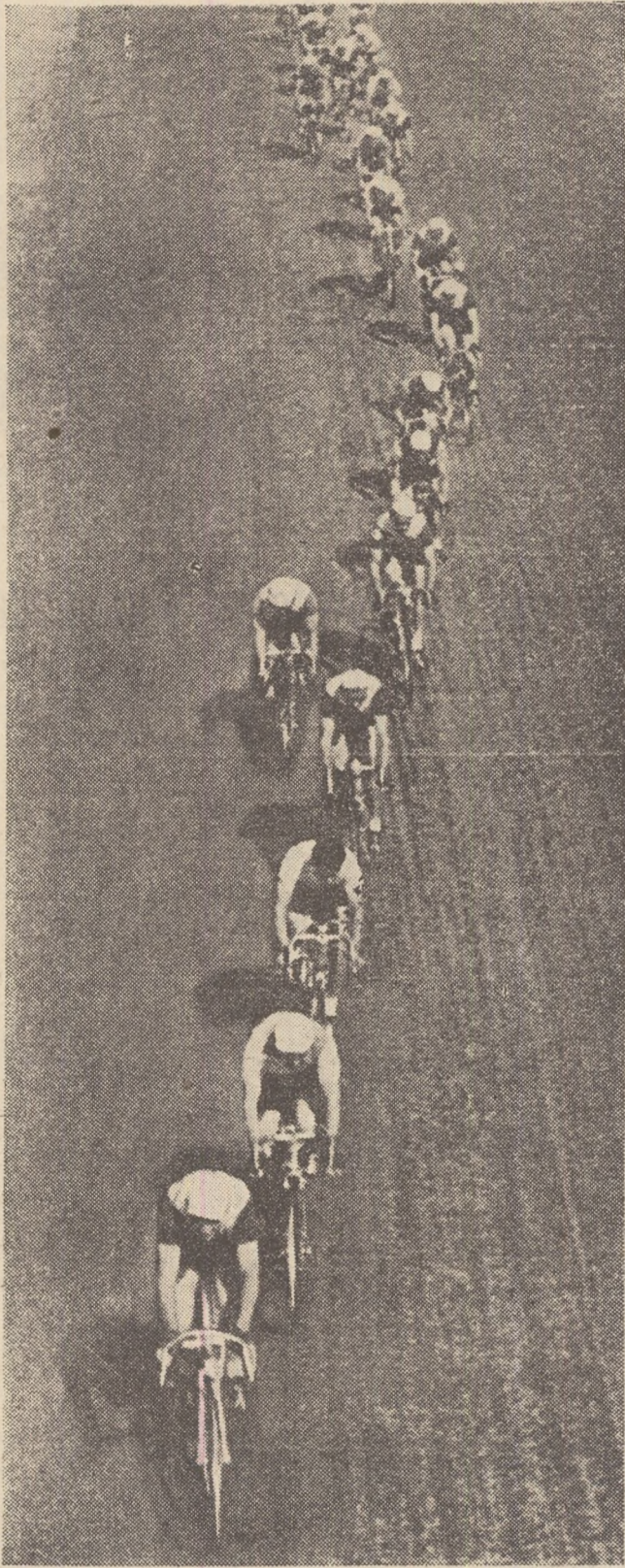
Reflector

Televiziunea daneză a prezentat spectatorilor săi cîteva filme sovietice realizate după opere cehoviene: „Operă de artă“, „Vrăjitoarea“, „Chibritul suedez“.

Studioul din Odesa a ecranizat celebra povestire a lui Gogol „Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici“. În rolurile principale apar artiștii N. Volkov și G. Lavrik.

La Paris s-a organizat o săptămîină a filmului sovietic, închinată creației apreciatului regizor Serghei Gherasimov. Au fost prezentate filmele „Șapte viteji“, „Komsomolsk“, „Învățătorul“, „Tinăra gardă“ și „Pe Donul liniștit“. Datorită marelui succes de care s-a bucurat, „săptămîina“ filmului sovietic, care a început spre sfîrșitul lunii iunie, se va prelunge pînă la jumătatea lui iulie.

In pînă cursă

Pregătiri pentru Olimpiadă

Zile însorite de vară. Stadioane pline, pe marginea cărora flutură în vînt steaguri multicolore. Tineri și tinere plini de sănătate și vigoare se întrec pe cimpurile gazonate, în bazinele de înot, pe pistele de atletism. E an olimpic și mulți dintre ei ar dori să merite cinstea de a face parte din reprezentanții țării lor la cea de-a XVII-a ediție a Jocurilor Olimpice, care se dispută anul acesta la Roma!

Mal mult decît în oricare altă țară, anul olimpic a creat o efervescență deosebită în lumea sportului sovietic.

Rezultatul acestor pregătiri începe să se vadă: recordurile cad unul după altul și în listele celor mai buni sportivi din lume abundă numele reprezentanților U.R.S.S. Rezultate minunate au fost obținute la pentatlon modern, la gimnastică, volei, baschet — putem spune că aproape nu există sport în care reprezentanții U.R.S.S. să nu excelenze. Cea mai recentă victorie a sportivilor sovietici, cucerirea Cupei Europei la fotbal, în urma unui meci final cu Iugoslavia care a entuziasmat zecile de mii de spectatori aflați duminică pe stadionul „Parc des Princes” din Paris, a confirmat încă o dată nivelul superior al fotba-

lului sovietic și a adăugat încă un succes la seria de rezultate valoroase obținute în ultimul timp.

Dar activitatea din cadrul anului olimpic nu se limitează la vîrfurile sportive. În Uniunea Sovietică activitatea sportivă cuprinde masele largi de oameni ai muncii și aproape nu există tînăr sau tînără care să nu practice sportul. De aceea, urmînd lozincă „Olimpiada nu numai pentru olimpici”, sute de mii de tineri întîmpină Ziua unională a sportului cu noi succese în activitatea lor. Astfel, marea spartakiadă a asociațiilor sportive sindicale a cuprins milioane de sportivi din fabrici și uzine, întreprinderi și universități. Ea are mai multe etape eliminatorii și va culmina cu finala ce se va disputa la Rostov pe Don, între 12—18 august, și care poate fi considerată o adevărată „olimpiadă”.

În afara manifestărilor din cadrul spartakiadei, activitatea sportivă ce se desfășoară actualmente în U.R.S.S. cuprinde toate sporturile de vară. Concursurile se țin lanț și din mijlocul marelui număr de concurenți care iau parte se ridică mereu noi talente, rezerva inepuizabilă care asigură superioritatea sportului sovietic pe plan mondial. Căci, așa cum s-a văzut și la trecutele Olimpiade, sportivii sovietici domină Jocurile Olimpice, demonstrînd în mod clar că succesele lor sînt consecința unui nivel general ridicat al sportului și nu a calităților fizice deosebite pe care le poate avea un sportiv izolat.

A.R.L.U.S.

ORAȘUL STALIN

Din programul Casei prieteniei

Un important loc în activitatea Casei prieteniei romino-sovietice îl ocupă manifestările organizate în legătură cu viața culturală a Uniunii Sovietice, cu realizările oamenilor de artă și literatură sovietici.

În ultimul timp, oamenii muncii din Orașul Stalin au putut asista la prezentarea romanului „Omul își schimbă pielea” de B. Iasenski, din ciclul „Literatura constructorilor comunismului”, la conferința poetului Nicolae Tăutu despre creațiile poetilor sovietici contemporani, la o seară literară, în cadrul căreia a avut loc prezentarea operei poetului sovietic A. T. Tvardovski.

Pentru tineretul din oraș, Casa prieteniei a organizat vizionarea filmului „Steaguri pe turnuri”, după cartea cu același nume a pedagogului sovietic A. S. Makarenko. Vizionarea a fost precedată de o prezentare a subiectului și eroului, făcută de Valeriu Munteanu, secretar al Comitetului orașene U.T.M.

BACĂU

Pornind de la necesitățile producției

Consiliul regional A.R.L.U.S.-Bacău se orientează în activitatea ce o desfășoară îndeosebi în direcția popularizării acelor metode sovietice pe care oamenii muncii din regiune le pot pune în aplicare în activitatea lor.

Astfel, la Moinești, important centru petrolifer, a fost organizată o expunere despre experiența sovietică în exploatarea rațională a zăcămintelor petrolifere, iar la Roman, pentru muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderii metalurgice din localitate, o conferință avînd ca temă mecanizarea și automatizarea producției în U.R.S.S.

În orașele Bacău, Roman, Piatra Neamț, la Bicăz, Buhuși, Moinești, Tg. Ocna, Onești, Adjud și Zeletin vor avea loc întîlniri cu vizitatorii expoziției sovietice de la București, cu care ocazie aceștia își vor împărtăși impresiile despre înaltul nivel atins de știința și tehnica sovietică.

Pentru tărani muncitori din regiune, Consiliul regional A.R.L.U.S.-Bacău a prevăzut organizarea unor zile de odihnă în colectiv, dedicate prieteniei romino-sovietice. Ele vor avea loc între 14 și 31 iulie în comunele Doljești, Trifești, Roznov, Dochia, Răcăciuni, Păstrăveni, Podoleni, Ploscuțeni și Podul Turcului.

PITEȘTI

Raspîndirea experienței înaintate

În cursul ultimei luni, Consiliul regional A.R.L.U.S.-Pitești a organizat, între alte manifestări, numeroase conferințe despre succesele obținute de Uniunea Sovietică pe calea construirii comunismului. Asemenea conferințe au avut loc atît la Pitești, cît și în unele raioane și comsili A.R.L.U.S. din întreprinderile și instituțiile din regiune.

Conferința „Pe calea fărîrîlîi celui mai înalt nivel de trai din lume”, de pildă, a fost expusă la căminul cultural din comuna Mogosești-Jitaru din raionul Potcoava, în cadrul clubului T.A.P.L., la Palatul culturii și la clubul „Petrolul” din Pitești, precum și în stațiunile climaterice Govora, Olănești și Călimănești.

Conferințe pe teme de specialitate au fost organizate la fabrica I.M.S.-Cimpulung, uzinele „Vasile Tușoșe” din Colibași, clubul „11 iunie” din Pitești, la fabrica de tananți „Argeșul” și „Metalurgica” din Găvana etc. Aceste conferințe, între care cităm „Economia de metale neferoase în industria constructoare de mașini din U.R.S.S.”, „Oamenii septenului”, „Noile proiecte ale oamenilor de știință sovietici” ș.a., au fost audiate de peste 9.000 de oameni ai muncii.

În raioanele cu specific agricol, cum sînt Drăgănești-Olt, Costești, Potcoava, Găești și Topoloveni, în fața a numeroși tărani muncitori și colectivități s-au ținut expuneri despre noile soluri de plante introduse în agricultura țării noastre, despre experiența sovietică în cultivarea porumbului siloz și în însilozarea furajelor etc.

Pentru o mai eficientă popularizare a reafirmațiilor sovietice, Consiliul regional A.R.L.U.S.-Pitești s-a preocupat și de organizarea unor expoziții cu caracter industrial-agrar. Astfel, în comunele din raioanele Drăgănești-Olt, Potcoava și Vedea a fost prezentată expoziția „Agricultura sovietică”, iar la Palatul Culturii din Pitești o expoziție pe tema „Realizările economiei naționale a U.R.S.S.”.

SCRISORI din U.R.S.S.

Vreau să corespundez cu pionierii romini

Mă adresez pionierilor romini. Scrieți-mi, dragi prieteni.

NIKOLAI LAZURENKO
Stalinskaia, obl. Slaveanski raion, posiolok Bannoe ul. Zaporozskaia, dom 1.

Sînt marinăr comsomolist

Vă scrie un marinăr comsomolist din Flota Mării Baltice. Doresc să port corespondență cu tineri din România.

VLADIMIR LINNIK,
Kalininradskala obl. Baltisk, Voennaia ceasti 69194 „A”

Imi place muzica romîneasă

Locuiesc la Voronej. Sînt telegrafistă. George Enescu și Ciprian Porumbescu se numără printre compozitorii mei prefeerați. Imi place mult și muzica populară romîneasă. Am prieteni în multe țări de democrație populară: Polonia, Cehoslovacia, China. Aș vrea să am prieteni și în România.

RIMMA DORHOVA
Voronej, ul. Kolfovskaja dom. 2 A. kv. 55

Studenti, să corespondăm!

Am 19 ani și sînt studentă la Institutul de construcții de mașini. Doresc să corespundez cu studenți romini, de preferință în limba rusă.

VALENTINA KASIANENKO
Zaporozje, pr. Lenina 153, kv. 122

Sîntem eleve

Eu și prietena mea, amîndouă eleve în clasa X-a, dorim să corespondăm cu colegi din România.

SVETLANA MAXIMOVA
Leningrad, ul. Voskova 4, kv. 11
ZINAIDA JALOBOVA
Leningrad, ul. Pușkar-skaia 30, kv. 39

Să discutăm despre fotbal

Aș dori să corespundez cu amatori de fotbal și să fac schimb de discursuri.

VLADIMIR KALNICENKO
Sverdlovsk, ul. Lenina 93, kv. 5

Doresc să-mi fac prieteni în România

Sînt monteur electric și învăț la școala serală. Aș dori să-mi fac prieteni în România.

VALENTINA VASILIEVA
Ufa — 44, Koltevaia ul. 24, kv. 45

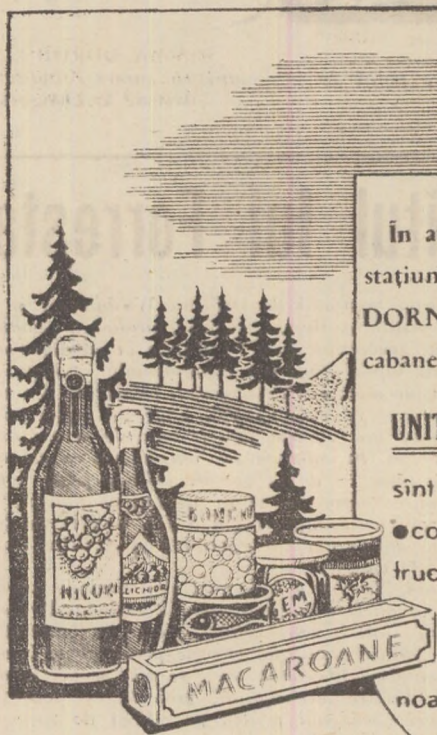
Răspundem cititorilor

„Am remarcat în numărul precedent al revistei „Veac nou” o fotografie care înfățișa doi tineri balerini români, Elena Dacian și Vsevolod Ștefanski, care au absolvit recent cursul Institutului de artă coregrafică din Leningrad. V-aș ruga să-mi dați amănunte despre grupul de tineri din România care studiază arta coregrafică în Uniunea Sovietică” — ne scrie tov. Maria David, elevă din București.

Acum șase ani, un grup de tineri români, format din cinci fete și doi băieți, absolvenți ai ciclului elementar al școlii de coregrafie din București și școlii de balet din Cluj, au fost trimiși să urmeze școala de balet din Leningrad. Indrumați de profesori și maestri de balet renumiți, elevii grupului român au deprins curînd nu numai tehnica, suplețea mișcărilor și modul de interpretare, dar și practica de scenă. Ei au îndeplinit, astfel, o laborioasă ucenicie în variatele roluri încredințate pe diferitele scene sovietice, între care și aceea a teatrului „Kirov”: „Lacul lebedelor”, „Spărgătorul de nuci”, „Călărețul de aramă”, „Dama de pică”, „Don Quijote”, „Frumoasa adormită”, „Macul roșu”, „Romeo și Julietta”, „Giselle”, „Flăcările Parisului”, „Cenușereasa”, sînt numai cîteva din spectacolele de balet în care au interpretat roluri.

Talentul elevilor a făcut ca ei să fie folosiți tot mai frecvent în spectacolele de operă și balet puse în scenă de teatrul „Kirov” din Leningrad.

Acum, grupul de absolvenți s-a întors în țară. Datorită studiilor temeinice pe care le-au făcut, ei sînt acum în măsură să ducă la bun sfîrșit sarcinile ce li se vor încredința pe scenele teatrelor de operă și balet din țara noastră.

În atenția vizitatorilor din stațiunile climaterice VATRA-DORNEI și CIMPULUNG și cabanele DEIA și RARĂUL!

UNITĂȚILE ALIMENTARE

sînt bine aprovizionate cu:
● conserve de carne, pește, fructe și legume ● produse zaharoase și cafea naturală ● paste făinoase ● vinuri și lichioruri superioare

CONSUMAȚI PRODUSELE

ICIL „SIBIANA”

Brînzeturi topite de calitate superioară și tuburi cu creme pentru turiști și voiaj

De vânzare la magazinele ALIMENTARE

Consumați

**BISCUIȚI
ȘI
PASTE FĂINOASE**

produse ale întreprinderii

STEAUA ROȘIE

SLATINA

Întreprinderea de industrie locală

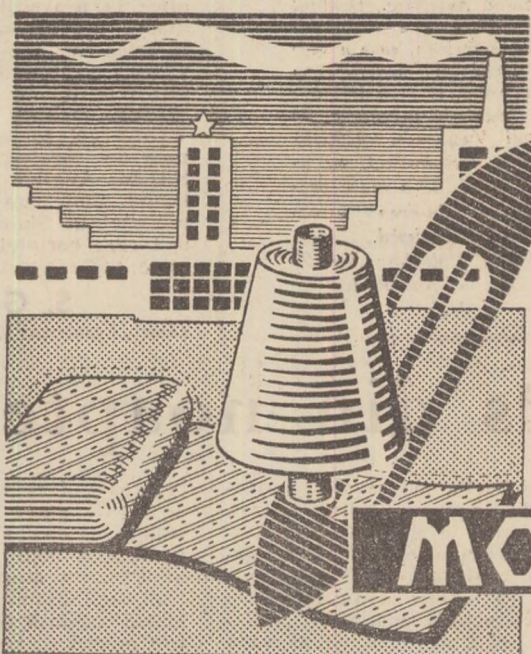
„C. Burcă”

FĂLTICENI — str. G. Dimitrov 111

Produce și livrează:

- stupi sistematici, sistem „Dadant”
- produse de fringhierie (otgoane, fringhii, căpestre, guri ham etc.)
- mobilă de bucătărie tip „Păltiniș” și tip „Fălticeni”
- sofale de 1 și 2 persoane, cu fața din dril înflorat
- dormitoare tip „Sibiu”
- mobilier școlar (pupitre, catedre, table și dulapuri arhivă)

Toate produsele sînt de bună calitate

Cereți la toate magazinele textile

FINETURI SUPERIOARE

într-o gamă bogată de desene și culori produse de

UZINELE TEXTILE

MOLDOVA

BOTOȘANI

Cereți pretutindeni

țesăturile imprimate de vară produse de uzinele textile

„VASIA VASILESCU” MEDIAȘ

Bogată gamă de desene și culori, iettine, elegante și rezistente

SPĂLAREA ȚESĂTURILOR DIN CELOFIBRĂ
Țesăturile din celofibră se spală cu apă caldă (cca. 40°C), săpun și o cantitate mică de sodă de rufe; se va evita frecarea în timpul spălării, iar stoarcerea se va face prin apăsa-re, fără răsunet.

Prinși asupra faptului

Cercurile conducătoare din Statele Unite au comis o nouă provocare grosolană. Un bombardier militar american aparținând unității de aviație a serviciului strategic de recunoaștere a încălcat spațiul aerian al Uniunii Sovietice.

Dușmanii păcii au fost prinși din nou asupra faptului. N-au trecut decât două luni de când omenirea a aflat cu indignare ce grosolanul act provocator comis de avionul „U-2”. La timpul său, guvernul sovietic a dat un avertisment serios guvernului Statelor Unite, atrăgând totodată atenția asupra răspunderii ce revine țărilor care își pun la dispoziție teritoriul lor pentru zboruri de spionaj. Dar capetele înfierbintate din Washington n-au dat ascultare glasului rațiunii. Porniți pe calea agresiunii și aventurilor, ei își continuă nesăbuitul joc cu focul.

Un bombardier american de recunoaștere din aviația strategică de tipul „RB-47” (o variantă pentru zborurile de recunoaștere a bombardierului „B-47”) a decolat în ultimul său zbor de pe o bază situată în Anglia, la Brize-Norton (comitatul Oxfordshire). Deși obiectivul zborului a

fost ținut în cel mai strict secret, totuși în presă s-au strecurat unele știri potrivit cărora avionul avea drept scop „studierea cimpului electromagnetic și întocmirea unor hărți”. După cum scrie ziarul englez „Daily Express”, aceste „investigații” sînt legate în primul rînd de „lansarea rachetelor „Polaris”, încărcate cu bombe cu hidrogen, și de navigația submarinelor prevăzute, de asemenea, cu astfel de bombe”. Informațiile de spionaj culese de acest avion puteau fi folosite, de asemenea, pentru „acoperirea și înșelarea” instalațiilor radar sovietice menite să dea semnalul de alarmă în caz de incursiune neașteptată. Așa dar, caracterul de spionaj al misiunii încălcată celor șase membri ai echipajului piratului aerian american apare vădit. Acest lucru îl recunoaște direct Christopher Dobson, corespondent la Washington al ziarului englez „Daily Express”. Nu încapă îndoielă că zborul avionului „RB-47” a avut legătură cu întocmirea unor hărți militare pentru aviația strategică. Avionul a fost utilat cu numeroase aparate de fotografiat și instalații electronice.

Acest avion — arată Dobson — e utilizat, de asemenea, pentru a contracara funcționarea sistemului radar și electronic al Rusiei. De aceea, echipajul lui a fost alcătuit din șase ofițeri, între care experți în electronică.

Iată numele lor: căpitanul Eugene Posa, căpitanul William Palm, locotenentii de rangul I Dean Phillips, Oscar Goforth, John Richard McKone și Freeman Bruce Olmstead. Echipajul avionului se afla la Brize-Norton într-o misiune de 90 de zile. O femeie din personalul de serviciu al bazei Brize-Norton a declarat: „Am cunoscut echipajul acestui avion. L-am văzut înainte de zbor la clubul ofițerilor... Știam că pleacă într-o misiune importantă. În seara aceea nici unul dintre ei n-a băut”. Relatarea aceasta din „Daily Express” aruncă mai multă lumină asupra informațiilor publicate de ziarul „Scotsman”. La 6 iulie, ziarul scria, printre altele: „De câteva luni avioane americane de recunoaștere efectuează zboruri deasupra Oceanului Inghețat de Nord... Ele culeg informații despre auroa boreală” (!).

„De obicei, echipajul avionului tip „B-47” este format din trei oameni. Faptul că pe acest avion se aflau 6 oameni se explică prin necesitatea ca oamenii de știință (?) să supravegheze funcționarea marelui număr de aparate de pe bord” — scrie „Scotsman”.

Ne permitem să-i întrebăm pe redactorii de la „Scotsman”: de cînd locotenentii din armata americană au început să se numească oameni de știință? N-ar fi mai bine să fie numiți simplu, spioni?

Se mai naște o întrebare: după ce principiul continuă să se conducă guvernul englez transformînd țara sa în complice la provocările primejdioase ale dușmanilor păcii? În orice caz, aceste acțiuni nu vădese dorința de a îmbunătăți relațiile cu Uniunea Sovietică.

Guvernul sovietic a adresat note de protest guvernelor S.U.A., Angliei și Norvegiei. Bunul simț cere ca „aliații” atlantici ai Statelor Unite să dea curs cerinței ferme de a pune capăt aventurilor.

S. Goliakov

(Din „Komsomolskaia Pravda”)

— Ei, cine mai are poșta de informații cu caracter militar? desen de I. Lisogorski

Cum a fost doborît avionul pirat

La 11 iulie, un corespondent al ziarului „Komsomolskaia Pravda” a luat legătura telefonică cu subunitatea care a doborît bombardierul spion de tip „RB-47”. El a fost informat că avionul pirat a fost descoperit de îndată ce a încălcat frontiera de stat a Uniunii Sovietice. Subunitatea a relevat vigilența și înalta măiestrie a ostașilor sovietici.

În mod excepțional și-a îndeplinit datoria ostășească căpitanul-pilot Vasili Amvrosievici Poleakov. Ridicîndu-se cu un avion de vîntătoare, Poleakov a constatat că spațiul aerian al U.R.S.S. fusese violat de un bombardier cu semne distinctive ale forțelor

militare aeriene ale S.U.A. Vasili Poleakov a avertizat avionul infractor să-l urmeze și să se pregătească pentru aterizare. Dar bombardierul american de recunoaștere a continuat să pătîndă și mai adine în spațiul aerian al Uniunii Sovietice. Ordînd de distrugere a avionului pirat american, care a violat teritoriul sovietic, a fost executat fără întârziere. Locotenentul-major Anatoli Vasilievici Kotlaev a dat dovadă, cu acest prilej, de o mare precizie în minuirea armamentului de bord.

Vasili Poleakov are 28 de ani, iar Anatoli Kotlaev — 27.

S-au întors din noapte...

Pedro Guteres, José Mugurusa, Juan Revucita, Celestina Marinero... Cîteva nume spaniole care altădată nu mi-ar fi spus nimic. De cîteva zile, însă, au căpătat întrucîmparea unor ființe umane pe care le cunosc, cărora le știu destinele, pe care le simt aproape.

Într-unul din ultimele numere ale revistei sovietice „Ogoniok” sînt publicate, sub titlul comun „Spania, Spania...”, două povești adevărate ale unor spanioli care — refugiați după războiul civil în Uniunea Sovietică — s-au întors în anul 1956—1957 în țara lor de baștină.

Dorul de patrie, de meleagurile natale, de cei dragi e un sentiment copleșitor. E de înțeles, deci, cît de puternic a acționat acest sentiment în hotărîrea de a se întoarce în Spania pe care au luat-o Pedro Guteres, José Mugurusa și tovarășii lor. Ei știu prea bine că nu se duc la „lapte și miere”, că acolo îi vor aștepta multe și felurite greutăți. Dar realitățile din Spania lui Franco le-au depășit cu mult închipuirile. Ei n-au putut rezista în atmosfera înăbușătoare a unei țări prefăcute într-o imensă carceră și s-au grăbit să se întoarcă în a doua lor patrie, țara care le-a deschis calea spre fericire, Țara Socialismului.

Pe un ton sobru, reținut, dar în care răzbat adesea accentele

nedomolite ale revoltei, povestește inginerul Pedro Guteres, candidat în științe tehnice, despre situația economică a Spaniei contemporane. Fiind angajat ca inginer la antrepriza de construcții a unui mare capitalist, el a avut puțința să vadă cu ochii săi sărăcia cruntă în care se zbat muncitorii spanioli: „Am priceput pe ce se baza relativa generozitate cu care patronul își plătea inginerii. Totul se făcea pe socoteala muncitorilor care primesc lefuri de mizerie și treizeci-patruzeci pesetas pe schimb. Dar și pentru a primi această sumă de nimic, muncitorul e obligat să muncească nu cele opt ore oficiale, ci zece-douăsprezece. Nici nu poate fi vorba să ceară un salariu mai mare. Patronul poate în orice moment să concedieze toată mîia de muncitori care lucrează în întreprinderea sa și să angajeze alții. Prin orașele din nordul Spaniei rătăcesc în permanentă, în căutarea unui codru de piine, fugari din sudul țării, țărani ruinați, argați care nu-și găsesc o folosință brațelor. Ei sînt gata să primească orice muncă pentru orice plată”.

Neuitată prin ridicolul tragic și monstruoasă este înfrîngerea povestii de Celestina Marinero. Într-o zi a venit s-o viziteze o femeie — foarte vagă cunoștință a mamei soțului. În clipa în care copilul mai mic al Celestinei, Ruben, s-a întors de

la școală, femeia s-a apropiat de el, l-a pipăit cu curiozitate fruntea și apoi a fugit înspăimîntată. A doua zi Celestina a aflat secretul acelei purtări mai mult decît străni. Femeia aceea fusese convinsă de nemulțămîntele predicii ale preoților catolici că toți cei ce se nasc în Țara Sovietelor ar fi „fiii satanei” și că toți au coarne. „Nu știam ce să fac — să rîd sau să plîng”, — scrie Celestina cu o durere nerefinută.

Povestirile spaniolilor întorși din Spania au un epigraf comun. Sînt două versuri din Garcia Lorca, două versuri cu o rezonanță gravă: El a căutat zorii, dar zadarnic în acea noapte nu au răsărit.

Celestina, Pedro, Juan, José s-au întors din Spania cu senzația că fug dintr-o noapte neagră, dintr-o cîmpărie beznă. Au ales lumina zilei.

Tiberiu Mitoiu

În spiritul lui Forrestal

Probabil că în curînd aparatul de stat din Washington se va îmbogăți cu o nouă instituție. Recent, comisia juridică a senatului S.U.A. a aprobat un „proiect de lege cu privire la crearea comisiei libertății” pentru lupta împotriva comunismului. Fărăste, nu va fi prima instituție de acest fel. Peste ocean, împotriva comunismului se luptă de mult și cu îndrăjire. Sub pretextul luptei împotriva comunismului au fost stoarse din buzunarele americanilor multe miliarde de dolari. În America se obișnuiește ca de toate neajunsurile care se ivesc — de la eșecuri politice peste hotare pînă la crize economice interne — să fie acuzați comunistii.

Nașul noii organizații anticomuniste din S.U.A. este David Sarnov, președintele companiei „Radio Corporation of America”, unul din magnajii capitalului american.

Cu o lună în urmă, Sarnov a îndemnat din paginile ziarului „New York Times” la ducerea în continuare a războiului rece în vederea „neutralizării forței comunismului care se bazează pe Uniunea Sovietică”. Sarnov a susținut energic proiectul de lege cu privire la crearea „comisiei libertății”, care se afla atunci în dezbaterile Congresului. Printre alte măsuri, proiectul de lege prevede întemeierea unei „academii pentru pregătirea de specialiști în domeniul războiului rece”. Sarnov i-a elogiat pe congresmani pentru adoptarea proiectului de lege și a lăsat să se înțeleagă că e gata să finanțeze această întreprindere.

Așadar, peste cîteva timp în S.U.A. vor apare „academicienii ai războiului rece” — absolvenți ai susnumitului institut. E posibil ca acest titlu să fie atribuit post-mortem lui James Forrestal, care a luptat împotriva comunismului chiar și în somn. Această luptă s-a soldat cu un sfîrșit tragic pentru el: s-a aruncat pe ferăstrău.

Spiritul lui Forrestal planează asupra noii hotărîri a comisiei juridice a senatului S.U.A. În această hotărîre se vorbește despre „necesitatea unei politici de război ofensive pentru păstrarea integrității și independenței statelor din lumea liberă... despre necesitatea ca toate popoarele din lumea liberă să cunoască și să înțeleagă cît mai repede natura complotului comunist internațional”.

În ultimul timp, în S.U.A. se discută și se scrie mult despre rămînerea în urmă a învățămîntului și științei americane față de Uniunea Sovietică. De aceea se caută cu insistență răspunsul la întrebarea: care e cauza? Unii americani care și-au dat seama care e adevărul afirmă că „Fondurile noastre bănești (adică americane), știința și forțele maritime sînt folosite aproape în întregime pentru fabricarea de arme de exterminare... Decalajul dintre inventivitatea noastră în domeniul mijloacelor de exterminare și insuficiența inventivității în acțiunea de asigurare a păcii se lărgește tot mai mult”. Așa a caracterizat recent Kennedy, candidat democrat la postul de președinte al S.U.A., politica americană. Aceasta e o politică legată de carul șubred al „războiului rece”, o politică învechită. A sili acest car să alerge mai îute, chiar dacă așezî în el pe „academicienii — luptători împotriva comunismului” — e un lucru irealizabil. Savantul american Benjamin Franklin a spus că: „Semidocul e mai prost decît un neinstruit”. Numai niște politicieni semidocși se pot gîndi în zilele noastre la o cruciadă împotriva comunismului.

V. Matveev

SĂPTĂMÎNA